



משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

פרשת במדבר – זהירות אש – שנת תש"ע.

פרשת במדבר – חובת ההשתדלות – שנת תשע"ו.

השיעורים נכתבו

לרפואת

ברוריה בת מלכה
ציפורה פייגא בת הדסה
וועלוועל וואלף זאב בן לאה
סיגלית בת ציפורה
איתי בן אהובה
אורי בת ורד
נועם בן מיכל
ירחמיאל דניאל בן טובה באשה
סמי בן סימי
שירה בת שרה וב"ב
ניתאי בן שרון
רחל בת אסתר
לאה שרה בת חנה
אריה יהודה בן רחל
חנה בת שושנה
יוסף מרדכי בן תהילה שמחה
אסתר בת מסעודה
דניאל בן אסתר
אברהם בן יהודית

להצלחת

ר' משה בן שוקת חיה וב"ב
יוסף בן טובה וסיון בת שרה וב"ב
תומר בן פלורנס
! ימלא ה' כל משאלות לבם לטובה

המעוניינים לתרום להפצת העלון השבועי

יוכלו להתקשר:

0504-170-270

כ"כ ניתן לתרום בכל מכשירי 'קהילות' בקופה
'ע"ש 'ברוך שאמר

פרשת במדבר – זהירות אש – שנת תש"ע.

לעילוי נשמת

אורן חמו בן זהרי
שמעון ניסים בן טויה
בנימין כהן בן יעקב
רחל בת נחמה
יצחק קדוש בן מסעודה
אייל בן יעל יולנדה
משה בן בנימין
מרדכי יעקב בן אברהם אליהו
יעקב בן סלמן
טובה בת אהרן
אהרן יוסף בן משה דוד הכהן
אלי סולטן בן אסתר
רותי בת חסיבה
יצחק בן שלמה ואסתר
יצחק בן שאול
ישראל בן שמחה
שאול בן מרדכי אריה
יפה שניידל בת יצחק
אסתר בת קמרה
עמנואל בן שפרה
ניר בן פלורנס
ת.נ.צ.ב.ה



שְׁנָאֹמֶר (ישעיה מ, יז): כָּל הַגּוֹיִם כָּאֵין נִגְדוּ, אֲבָל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִנֵּה מֵהֶם, קוֹרִין שְׁמַע, מִתְפַּלְלִין וּמִבְרָכִין שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל יוֹם, לְפִיכָךְ נִמְנִים בְּכָל שָׁעָה, לִכְךָ נִמְשָׁלוּ כַחֲסִים, שְׁנָאֹמֶר: בְּטֶנֶךָ עֲרַמַת חֲסִים.

אם ככה, המנין מסמל חשיבות, ולכן הפרשה המקדימה [בדר"כ] את קבלת התורה היא הפרשה שמדברת על מנינם של בני ישראל, כאשר שבט לוי, שהוא החשוב שביניהם, נמנה באופן נפרד, וכל זה בא ללמדנו על החשיבות של כלל ישראל.

הייתי רוצה לעסוק היום בנושא שנמצא במדרש בפרשת השבוע, ולהעמיק בו:

אומר המדרש {במדבר רבה, פרשה א, אות ז} – וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינִי (במדבר א, א), לְמַה בְּמִדְבַּר סִינִי, מִכָּאן שָׁנוּ חֲכָמִים: בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים נִתְּנָה הַתּוֹרָה, בְּאֵשׁ, וּבְמִים, וּבְמִדְבָּר. בְּאֵשׁ מִיָּן (שמות יט, יח): וְהָרַסְנוּ עֵשֶׂן כָּלֹו וְגו'. וּבְמִים מִיָּן, שְׁנָאֹמֶר (שופטים ה, ד): גַּם שָׁמַיִם נִטְפוּ גֶם עֵבִים נִטְפוּ מִיָּם. וּבְמִדְבָּר מִיָּן וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבָּר סִינִי, וְלְמַה נִּתְּנָה בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים הַלָּלוּ, אֲלֵא מָה אֵלֹו חֲנָם לְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם כִּי דִבְרֵי תוֹרָה חֲנָם הֵם, שְׁנָאֹמֶר (ישעיה נה, א): הוּא כָל צֶמֶא לְכֹו לְמִים, דְּבַר אַחֵר, וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינִי, אֲלֵא כָל מִי שְׁאִינוּ עוֹשֶׂה עֲצָמוּ כְּמִדְבָּר, הַפֶּקֶר, אֵינוּ יָכוֹל לִקְנוֹת אֶת הַחֲכָמָה וְהַתּוֹרָה, לִכְךָ נֶאֱמַר: בְּמִדְבָּר סִינִי.

אלו שני הלימודים שלומד המדרש מג' הדברים הללו, ובהם הייתי רוצה להעמיק היום, היות והם היסודות לקנין התורה.

אומרת הגמרא {מסכת ברכות כב, א} – דִּתְּנִיא {דברים ד-ט} וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וּלְבָנֵי בִנְיָן וְכָתִיב בַּתְּרִיָּה וְכָתוּב אַח"כ יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בַּחֲרוּב. מָה לְהֵלֵן בְּאִימָה וּבִירָאָה וּבִרְתָּתָּ וּבִזְעָ, אִף כָּאֵן בְּאִימָה וּבִירָאָה וּבִרְתָּתָּ וּבִזְעָ.

אם כך לומדת הגמרא, ממילא עלינו להבין מה הכוונה של מִדְבָּר, מִים ואש כפי שאומר המדרש. ראשית, הייתי רוצה להתחיל דוקא בְּמִדְבָּר:

אומר המדרש {שיר השירים רבה, פרשה ג, אות ה} – מִי זֹאת עֵלָה מִן הַמִּדְבָּר, עֲלִיָּה מִן הַמִּדְבָּר, חִלּוּקָה מִן הַמִּדְבָּר, מִיתָתָה מִן הַמִּדְבָּר, הֵיאֵךְ מָה דָּאֵת אָמֶר [בחטא המרגלים] (במדבר יד, לה): בְּמִדְבָּר הִזָּה יִתְּמוּ, תוֹרָה מִן הַמִּדְבָּר, מִשְׁכָּן מִן הַמִּדְבָּר, סִנְהֶדְרִין מִן הַמִּדְבָּר, כְּהֵנָה מִן הַמִּדְבָּר, לִוְיָה מִן הַמִּדְבָּר, מַלְכוּת מִן הַמִּדְבָּר, שְׁנָאֹמֶר (שמות יט, ו): וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְלַכֶּת כְּהֵנִים, וְכָל מִתְּנוֹת טוֹבוֹת שְׁנָתָן הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, מִן הַמִּדְבָּר. אָמֶר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת במדבר – הפרשה הפותחת את החומש הרביעי, שנקרא בפי חז"ל בגמרא – "חומש הפקודים", על שם המנין של בני ישראל, המופיע פעמיים בחומש הזה – פעם אחת בפרשת במדבר, והפעם השניה בפרשת פינחס.

כותב הטור {סימן תכ"ח} – פְּקֻדוֹ וּפְסָחוֹ: קודם כל קוראים פרשת צו, ולאחר מכן מגיע חג הפסח. וּלְמַעַבְרָתָּ בִּשְׁנָה מַעֲוֹבֶרֶת סִגְרוּ וּפְסָחוּ קוראים קודם כל פרשת מצורע, ולאחר מכן מגיע חג הפסח. מִנּוּ וְעֶצְרוּ קודם כל פרשת במדבר – מונים את ישראל, ולאחר מכן מגיע חג העצרת. צוּמוּ וְצִלוּ קודם כל צמים צום ט' באב, ולאחר מכן קוראים פרשת ואתחנן, שבה מדובר על תפילתו של משה רבינו. קוּמוּ וְתַקְעוּ קודם כל קוראים פרשת ניצבים, מלשון עמידה, ולאחר מכן תקיעת שופר.

אם ככה, לגבי פרשת במדבר אומר הטור "מִנּוּ וְעֶצְרוּ" – קודם כל מונים את בני ישראל, ולאחר מכן מגיע חג העצרת.

אומר רש"י בתחילת הפרשה – וידבר. במדבר סיני באחד לחדש וגו'. מתוך חבתן לפניו מונה אותם כל שעה, כשיצאו ממצרים מנאן, וכשנפלו בעגל מנאן לידע מנין הנותרים. כשבא להשרות שכינתו עליהן מנאן באחד בניסן הוקם המשכן, ובאחד באייר מנאן.

נשאלת השאלה – ולמה המתין הקב"ה עד ר"ח אייר, ולא מנה אותם מיד בניסן?

אומר הכלי יקר – וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד לאמר. ובפרשת ויקרא כתיב מאהל מועד, לפי שבפעם ההוא לא יכל משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן. ע"כ היתה הקריאה אליו מאהל מועד אל חוץ לאהל מועד, אבל בא' באייר כבר היה משה יכול לבא אל תוך האהל בא אליו הדבור באהל מועד מעל הכפורת כדאיתא בסוף פר' נשא, ואין צורך במה שפירש"י שם בא כתוב הג' והכריע כו'. ומה שנקט באהל מועד להודיע טעם למספר זה והוא לפי שבא להשרות שכינתו בתוכם, לשון להשרות מורה על העמדת השכינה דירת קבע שמה ואין דירת קבע בפחות מל' יום, ע"כ בא' בניסן הוקם המשכן ובו ביום ירדה השכינה לתוך אהל מועד ואחר ל' יום שנראה שעשה לו ה' מדור בתחתונים דירת קבע, מנאם בא' באייר ולא מנאם תיכף בא' ניסן כי עדיין לא החזיק במדור זה.

אומר המדרש {במדבר רבה, פרשה א, אות ד} – (שיר השירים ז, ג): בְּטֶנֶךָ עֲרַמַת חֲסִים, נִמְשָׁלוּ יִשְׂרָאֵל כְּעֲרַמָּה שֶׁל חֲסִים, מָה הַחֲסִים הִלְלוּ וְנִכְנְסוּת לְאוֹצֵר בְּמִיָּן, כִּי אָמֶר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיְהִיו יִשְׂרָאֵל נִמְנִים בְּכָל שָׁעָה, לִכְךָ נֶאֱמַר: בְּטֶנֶךָ עֲרַמַת חֲסִים, אֲבָל הַתֵּבָן וְהַקֶּשׁ אֵינָן נִמְנִים וְלֹא נִמְדָּדִין, כִּי אֲמוֹת הָעוֹלָם נִמְשָׁלוּ כְּתֵבָן וְכֶקֶשׁ, שְׁנָאֹמֶר (תהלים פג, יד): קֶקֶשׁ לִפְנֵי רוּחַ, וְכֵן (עובדיה א, יח): וּבֵית עֲשׂוֹ לִקֶּשׁ, לְמָה, שְׁאִין לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִנֵּה מֵהֶם,



חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים ויזכה לו בעולם הזה דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים ללוים.

יסוד נוסף שמלמדים אותנו חז"ל מהמדבר הוא, שבמדבר לא גובים ארנונה. אף בדואי לא משלם ארנונה – ולמה? כי אין לו למי לשלם, אף אחד לא מגיש לו חשבון! ©

מכאן לומדים רבותינו, שכמו שבמדבר אף אחד לא גובה ממך שום דבר, כך התורה שניתנה במדבר – כשתלמד אותה לאחרים, תלמד אותה בחינם!

אלו בעצם דברי גמרא במסכת בכורות;

אומרת הגמרא {מסכת בכורות כט, א} – מנהני מילי מאיפה למדים שאין לוקחים שכר על לימוד התורה? אמר רב יהודה אמר רב: דאמר קרא {דברים ד-ה} ראה למדתי אתכם וגו' מה אני בחנם אף אתם בחנם. תניא נמי הכי כאשר צוני ה' אלהי מה אני בחנם אף אתם בחנם. ומנין שאם לא מצא בחנם שילמד בשכר? תלמוד לומר {משלי כג-כג} אמת קנה. ומנין שלא יאמר כשם שלמדתי בשכר כך אלמדנה בשכר? תלמוד לומר אמת קנה ואל תמכור.

אם ככה, נמצאנו למדים מיסוד המדבר כמה דברים: א' כל, תלות מוחלטת בבורא. ב' לימוד התורה בחינם והיסוד השלישי הוא ההסתפקות במועט – במדבר אין שום תענוגות!

בכל מודעות הנופש – הן בארץ והן בחו"ל, לא תמצאו נופש במדבר – ולמה? כי אין מה לחפש שם!

גם אם תראו שמתארגן טיול ג'פים במדבר, זה לא בגלל שבמדבר יש ממה ליהנות, אלא הם צריכים ליהנות מהג'יפ החדש ולקיים את הפס' {ויקרא יא, מב} **כל הולך על גחון וכל הולך על ארבע** – שבזמננו הכוונה לג'יפ 4X4 ©

דבר נוסף שלומדים רבותינו מיסוד המדבר, זה קנין תורה – על מנת לזכות לתורה, צריך להתנתק מהחומר – להתנתק למקום שאין בו תענוגות;

מספרת הגמרא {מסכת שבת קמז, ב} – אמר רבי חלבו: חמרא דפרוגייתא ומיא דדיומסת היין של פרוגייתא והמים של נהר דיומסת, קיפחו {עשקו והפסידו} את עשרת השבטים מישראל; שמאחר שעשרת השבטים היו בעלי הנאה ועוסקים בתענוגות אלו, לא היו עוסקים בתורה, ולפיכך יצאו לתרבות רעה. רבי אלעזר בן ערך איקלע להתם {נזדמן לשם, לפרוגייתא ודיומסת}. אימשיך בתרייהו נמשך אחר הנאות אלו {היין המשובח והרחיצה בנהר}, וכתוצאה מכך איעקר תלמודיה נעקר ונשכח ממנו תלמודו. כי הדר אתא כאשר חזר ובא מאותו מקום, קם למיקרי בספרא קם לקרוא בספר תורה, בעא למיקרא ביקש לקרוא את הפסוק שמתחיל {שמות יב-ב} החדש הזה

יוחאי במדבר טענו ובמדבר פרקו, נבואה מן המדבר, הוי עליה מן המדבר.

פירוש הדבר, עם ישראל התעלו במדבר. נכון שהמדרש אומר שגם מיתתם מן המדבר, אבל זה עצמו הווה התעלות של עם ישראל; גם התהליך של חטא המרגלים, גרם להתעלות!

כמה דברים ניתן ללמוד מהנושא של המדבר. בראש ובראשונה, המדבר הוא מקום של נשיאת עיניים למרום באופן מוחלט; במדבר אין מה לצפות לכולם – אין מים, אין מה לאכל. אדם הולך במדבר ואין לו שום דבר, הוא תולה את בטחונו אך ורק בבורא יתברך. זה לא שהוא הולך במקום של ישוב ויכול לומר לעצמו: "אני אראה מישהו, אני אבקש ממנו לשתות" – חוץ מחול, אין במדבר שום דבר!

אומר המדרש {תנחומא שמות, אות כ} – לא נתנה התורה לדרש אלא לאוכלי המן.

אומרת הגמרא {מסכת יומא עו, א} – שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחאי: מפני מה לא ירד להם לישראל מן פעם אחת בשנה? אמר להם: אמשול לכם משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שיש לו בן אחד. פסק לו מזונותיו פעם אחת בשנה ולא היה מקביל פני אביו אלא פעם אחת בשנה. עמד ופסק מזונותיו בכל יום והיה מקביל פני אביו כל יום. אף ישראל מי שיש לו ארבעה וחמשה בנים היה דואג ואומר שמא לא ירד מן למחר ונמצאו כולן מתים ברעב נמצאו כולן מכוונים את לבם לאביהן שבשמים.

כותב הספר שירת דוד {מאמרי חג השבועות} – ובמדבר במד"ר {פ' חקת פרשה י"ט, אות כו}: למה ניתנה במדבר? כשם שמדבר לא נזרע ולא נעבד כך המקבל עול תורה פורקין ממנו עול דרך ארץ. כשם שמדבר אין מעלה ארנון {ארנונה} כך בני תורה בני חורין בעולם הזה ע"כ. מבואר דענין של מדבר היא מדרגה בבטחון בהקב"ה שהאדם מקבל על עצמו עול תורה לגמרי ופורק מעל עצמו עול דרך ארץ והשתדלות בענייני גשמיות וסומך שהקב"ה יזמין לו פרנסתו וכל צרכיו, ובזה הוא דומה למדבר שלא נזרע ולא נעבד, וכל מה שגדל שם הוא מידו של הקב"ה. ומי שמקבל על עצמו עול תורה באופן זה מובטח לו שהקב"ה יזמין לו פרנסתו מידו.

עפ"י הדברים האלה, נוכל להבין כעת את דברי הרמב"ם:

כותב הרמב"ם {סוף הלכות שמיטה ויובל, פ"ג ה"ג} – ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדיל לעמד לפני ה' לשרתו ולעבדו לדעה את ה' והלך ישר כמו שעשהו האלהים ופרק מעל צוארו על החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה ה'

מספרת הגמרא {מסכת ברכות סא, ב} - תנו רבנן: פעם אחת גזרה מלכות הרשעה הרומאים שלא יעסקו ישראל בתורה. בא פפוס בן יהודה ומצאו לרבי עקיבא שהיה מקהיל קהלות ברבים ועוסק בתורה. אמר ליה פפוס: עקיבא, אי אתה מתירא מפני מלכות המענישה באכזריות לאלו שעוברים על גזירתם? אמר לו ר' עקיבא: אמשול לך משל ובזה תבין את מעשי. למה הדבר דומה? לשועל שהיה מהלך על גב [שפת] הנהר וראה דגים שהיו מתקבצים ממקום למקום בבהלה. אמר להם השועל: מפני מה אתם בורחים? אמרו לו הדגים: מפני רשתות שמביאין עלינו בני אדם לתפסנו. אמר להם השועל: רצונכם שתעלו ליבשה ונדור אני ואתם יחד כשם שדרו אבותי עם אבותיכם? אמרו לו הדגים: אתה הוא שאומרים עליך פקח שבחיות? לא פקח אתה אלא טפש אתה! ומה במקום חיותנו במים אנו מתיראין, במקום מיתתנו ביבשה על אחת כמה וכמה? המשיך ר' עקיבא וביאר: אף אנחנו כן. עכשיו שאנו יושבים ועוסקים בתורה, שכתוב בה {דברים ל-כ} כי הוא חייך ואורך ימך, כך אנו מסתכנים; אם אנו הולכים ומבטלים ממנה עאכ"ו שאנו מסתכנים!.

ר' עקיבא עונה לפפוס בן יהודה תשובה, אמשיל על כך משל למה הדבר דומה:

רח"ל חולה אסטמה שמחובר לבלון חמצן; מגיעה תקופת האביב - יש פריחה, הוא לא יכול לנשום בכוחות עצמו, והדרך היחידה שלו לנשום זה עם בלון חמצן. בא אליו מישהו ואומר לו: "אתה לא יודע שמלכות רומא אסרה לנשום עם בלון חמצן??? איך אתה לא מפחד לנשום?!"

אומר לו החולה: "אז מה אתה רוצה שאעשה?!"

"תברח ואל תעשה את זה!"

"אם אברח, אז בין כה אמות, אז בשביל מה אני צריך לעשות את זה?!" אמר ר' עקיבא לפפוס בן יהודה, התורה היא מקום חיותנו! - אתה רוצה שאעזוב את מקור החיים שלנו? אם אני מתנתק מהתורה הקדושה, אני בין כה אמות!

להגיע להרגשה שכשאתה לומד תורה זה מרכז החיים שלך, וכשאתה עוזב את הלימוד אתה מת - זה מה שמונע מבנאדם לצאת החוצה; כל א' צריך לשאול את עצמו "האם אני באמת מתכוון למה שאני אומר בתפילה 'כי הם חיינו ואורך ימינו' - האם אתה באמת מרגיש שזה החיים שלך?!" האם כשאתה פורש מלימוד התורה, אתה מרגיש כמו דג שהוצא מהמים ועומד להיפטר מהעולם בעוד כמה דק'?! - זאת הרגשת הצימאון לתורה שאומר לנו רבי עקיבא; אתה רוצה לדעת איך זוכים לקנין תורה? אם תרגיש שהתורה היא החיים שלך, תוכל לזכות לזה!

האמת היא, שאלו דברי גמרא במסכת מכות;

לכם ראש חדשים; אולם במקום זאת, טעה **ואמר החרש היה לבם?** הבינו חביריו שנשתכח תלמודו; **בעו רבנן רחמי עליה** ביקשו החכמים רחמים עליו מן השמים, **והדר תלמודיה וחזר** אליו תלמודו.

עד כאן נושא המדבר. הנושא השני, הוא נושא של מים; מים הוא כינוי לצימאון.

אומרת הגמרא {מסכת תענית ז, א} - ואמר רבי חנינא בר אידו: למה נמשלו דברי תורה למים, דכתיב הוי כל צמא לכו למים? לומר לך: מה מים מניחין מקום גבוה והולכין למקום נמוך, אף דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה.

נשאלת השאלה - מה פירוש הדבר "הוי כל צמא לכו למים"?

פוסק השולחן ערוך {סימן ר"ד ס"ז} - השותה מים לצמא, מברך שהכל [נהיה בדברו].

לא כתוב "האוכל מלפפון לרעבונו מברך בורא פרי האדמה", או "האוכל וופל לרעבונו מברך בורא מיני מזונות" - הדבר היחיד שכתוב עליו שצריך להיות צמא כדי לברך עליו, זה מים!

הרב שך זצ"ל בא' ההקדמות לספרו **אבי עזרי** הקשה על המשנה "הוי שותה בצמא את דבריהם" למה לא תנן 'צמא' ותנן 'בצמא'. ותיירץ דמשמעות 'צמא' זה לא טוב שהרי צמא שותה מים ומגיע לרויה ויותר אינו יכול לשתות. אבל בתורה צריך שכלל שהוא לומד יהא יותר ויותר צמא לכן "שותה בצמא" כשותה כמים מלוחים שזה יותר מצמא אותו¹.

אומרים חז"ל {תנא דבי אליהו זוטא, פרק יג} - ויסתכל אדם בעצמו ויודע שדברי תורה הן משולים במים ובלחם וכי מה ענין תורה אצל לחם ומים? אלא ללמדך שכשם שאי אפשר לו לאדם להיות בלא לחם ומים אפילו יום אחד, כך אי אפשר לו לאדם להיות בלא תורה אפילו שעה אחת {יהושע א, ח} לא ימוש ספר התורה הזה מפיק וְהָגִיתָ בוּ יוֹמָם וְלַיְלָה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכיך ואז תשכיל והלא הדברים הם ק"ו ומה יהושע בן נון שהיה עוסק בתורה מקטנותו ועד זקנותו אפילו הכי כתיב בו לא ימוש ספר התורה וגו' שאר בני אדם על אחת כמה וכמה.

נשאלת השאלה - איך בדיוק מרגישים את הצימאון לתורה?

את התשובה לכך, נתן ר' עקיבא לפפוס בן יהודה:

¹ **ברוך שאמר:** נכון, אמנם יש בני אדם שבאים ללמוד תורה גם אם הם לא 'צמאים'. אבל אדם שבא לשיעור ולומד מתוך צימאון לתורה, התורה תיספג בגופו!

שמים. וכך גם הכרמל, שאמרו עליו "ה' הוא האלוקים", ועוד מי אמר זאת, אנשים שזמן קצר קודם לכן אמר להם אליהו הנביא "עד מתי אתם פוסחים על שני הסעיפים, אם הבעל לכו אחריו" וגו', זאת אומרת שהיו מסופקים, ובכל זאת אחרי שירדה האש לאליהו, היה קידוש ה' כה גדול, שכל כלל ישראל אמרו כולם "ה' הוא האלוקים", זהו השכר שפרע להם הקב"ה.

האמת היא, שכל מגילת רות בנויה על היסוד הזה – נעמוד על הדברים בקצרה:

רות וערפה היו בנותיו של מלך מואב, יוצאות מבתי עשירים ופוגשות במחלון וכליון – בניו של אלימלך שהיה גדול הדור.³

אומרת התורה: {שמות ב, א} **וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי.**

כותב בעל הטורים – וילך איש. ב' במסורה. הכא ואידך וילך איש מבית לחם יהודה ע"י הליכה זו בא גואל הראשון. אותה הליכה יבא הגואל האחרון שהוא משיח בן דוד.

לא סתם ככה הלך אלימלך למואב. אבל עם כל זה, כשהוא הלך למואב, התחתנו בניו עם נשים נכריות; רות וערפה לא התגיירו כלל. לאחר שמחלון וכליון מתו, הם הפכו להיות שתי אלמנות צעירות; אמרה להם נעמי: "לכו בחזרה לבית אביכן ... למה אתן צריכות אותי! גם אם תתגיירו, אף יהודי לא יתחתן איתכם, אתן תשארנה אלמנות עד יום מותכן, והרי כל אישה רוצה לחבוק ילד – אין לכם סיכוי להיכנס לכרם ישראל!"

ערפה מקבלת את הדברים – נושקת לחמותה והולכת; אומרת המגילה: {רות א, יד} **וַתִּשָּׁק עֲרָפָה לַחֲמוּתָהּ וְרוּת דִּבְרָה בָּהּ וְגו'.**

ישנו פסוק ששכנע את נעמי שבאמת רות מתכוונת ברצינות – {שם טז} **וַתֹּאמֶר רות אל תפגע בי לעזבך לשוב מאחריך. כי אל אשר תלכי אלך ובאשר תליני אליו עמך עמי ואלהיך אלהי ...**

אומר המדרש רבה {רות רבה, פרשה ב, אות כב} - וַתֹּאמֶר רות אל תפגע בי לעזבך לשוב מאחריך (רות א, טז), מהו אל תפגע בי, אמרה לה לא תחטא עלי, לא תסבין פגעי מני, לעזבך לשוב מאחריך, מכל מקום דעתי להתגיר, אלא מוטב על ידך ולא על ידי אחרת. כיון ששמעה נעמי כן התחילה סודרת לה הלכות גרים, אמרה לה בתי אין דרך

אומרת הגמרא {מסכת מכות י, א} – א"ר יצחק: מאי קרא {דברים ד-מב} ונס אל אחת מן הערים האלו וחי, עביד ליה מידי דתהוי ליה חיותא עשה דבר שיהיו כל צרכי חיי מצויים לו, תנא תלמיד שגלה לעיר מקלט מגלין רבו עמו שנאמר וחי שמשמעו עביד ליה מידי דתהוי ליה חיותא שאין התלמיד יכול לחיות ללא רבו המלמדו תורה

כותב הרמב"ם {הלכות רוצח, פ"ז, ה"א} – תלמיד שגלה לעיר מקלט מגלין רבו עמו שנאמר וחי, עשה לו כדי שיחיה וחי בעלי חכמה ומבקשיה בלא תלמוד תורה כמיתה חשובין. וכן הרב שגלה מגלין ישיבתו עמו.

מספרת הגמרא², שר' עקיבא אמר מימרא ור' טרפון שמע את זה והתלהב כ"כ – "אמר ליה ר' טרפון: עקיבא כל הפורש ממך כפורש מן החיים" – "מי שעוזב אותך, עוזב את מקור החיים!" – זאת ההרגשה שצריך בנאדם להרגיש, בשעה שהוא לומד תורה!

הצימאון לתורה מופיע גם בדברי רש"י בספר שופטים, על הפסוק בשירת דבורה {שופטים ה, ג} **שָׁמְעוּ מַלְכִּים הָאֲזִינוּ רִנָּתִים אֲנֹכִי לַה' אֲנֹכִי אֲשִׁירָה אֲזַמֵּר לַה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.**

אומר רש"י – אנכי. אנכי. כפול, שמעתי מדרש אגדה (ילקוט שמעוני ב מז) לא קפח הקדוש ברוך הוא שכר תבור וכרמל, שבאו למתן תורה לתת עליהם את התורה וחזרו בבשת הפנים, אמר להם הקדוש ברוך הוא, סוף שאני פורע לכם כפלים, נאמר בסיני (שמות כ ב) אנכי ה' אלהיך, בתבור יאמר: אנכי. אנכי, נאמר בסיני (שם) אנכי ה' אלהיך, בכרמל יאמר, כפול (מלכים א יח לט) ה' הוא האלהים, ה' הוא האלהים, בימי אליהו.

כותב העלי ורדים {על מסכת מגילה כט.} – ולכאורה יש להבין, מה שייך כלל שיגיע שכר להרים שבאו למתן תורה, ומהו פשר השכר שקיבלו. וביאר הגר"א"ל שטיינמן זצ"ל (ער"ח ניסן ס"ב), כי הסיבה שבאו ורצו שעליהם תינתן התורה היא מגודל תשוקתם שיצא מהם קידוש ה' וכבוד שמים, שזהו מהות ויסוד כל הבריאה כולה שיהיה מהם כבוד שמים, וכמש"כ {ישעיהו מ"ג, ז} "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו", כל הבריאה כולה משתוקקת שיהיה להם שייכות לתורה, [וכמו שידוע הביאור של הרבי מטשיבין זצ"ל על הפס' {תהלים כט, ח} קול ה' יחיל מדבר, שהמדבר מייחל ומשתוקק שישמע בו קול ה']. וע"כ גם ההרים רצו איזה "שייכות" לתורה ע"י שהיא תינתן עליהם, עד כדי כך שכאשר לא זכו לכך הם חזרו ב"בושת הפנים", מה פרע להם הקב"ה – שאכן יהיה מהם קידוש שם שמים, זהו השכר הגדול שנקרא שהקב"ה פורע להם, הר תבור ע"י הנס שנעשה בו אומרים בנ"א "אנוכי לה' אנוכי אשירה", יוצא מזה אותו קידוש שם

³ **ברוך שאמר:** כתוב בחז"ל, שהוא היה אדם גדול מאד, שלא יכל לעמוד בניסיון שכל העניים צרים עליו לבקש תרומות ולכן הוא עזב למואב; בספרי הקבלה כתוב, שאלימלך ראה ברוח הקודש שממואב עתיד לצאת המשיח, והוא ידע שיש לו חלק בזה. מכאן שמו 'אלימלך' – מלשון 'אלי תבוא המלוכה'.

² מסכת קידושין טו, ב.

שמו. ומפני מה קראו הכתוב בשמות אחרים? הוא נקרא 'עתיאל' משום ש'ענאו אל' שהקב"ה ענה לתפלתו. והוא נקרא 'יעבץ' משום שיעץ בענייני התורה, וריבץ (הרביץ) תורה בישראל. ומנלן ומנין לנו שענאו אל? דכתיב {דברי הימים א ד-י} ויקרא יעבץ לאלהי ישראל לאמור, אם ברוך תברכני והרבית את גבולי והיתה ירך (עמדי ועשה מרעתי) לבלתי עצבי שלא יארע לי שום נזק, ויבא אלהים את אשר שאל. מבארת הגמרא את תפילת יעבץ: אם ברוך תברכני, בתורה (בלימוד התורה); "והרבית את גבולי", בתלמידים; "והיתה ירך עמדי", שלא ישתכח תלמודי מלבי. ועשה מרעתי ותמרני מנזק, שיזדמנו לי ריעים כמותי שלא יסיחו דעתי מן התורה "לבלתי עצבי", שלא ישגבני שלא יגבור עלי יצה"ר מלשנות. אם אתה עושה כן, מוטב; ואם לאו הריני הולך לנסיסי לשאול הריני מת ונקבר בעצבוני (רש"י).

אדם שאומר לקב"ה – "אתה נותן לי ללמוד עם תלמידים, עם חברים כמותי? וחופץ מזה, שלא אשכח מה שאלמד – אם אתה נותן לי את זה – טוב, ואם לא – עדיף שאמות!" – אז אתה לא לומד, מה כבר קרה??? – "אין אצלי 'לא לומד' – אם אני לא לומד, אני לא חיל!" – "ויבא אלהים את אשר שאל" – אם כך אתה מבקש – כך תקבל!

ע"כ לגבי היסוד של המים.

הגענו ליסוד השלישי – האש, ובו הייתי רוצה להרחיב:

למרות שחז"ל אומרים לנו במדרש, שהתורה ניתנה במדבר, במים ובאש, לדעתי המוטיב המרכזי של מעמד הר סיני הוא האש⁴. בואו נדלג לפרשת ואתחנן, ונראה כיצד התורה מתייחסת שם למעמד הר סיני:

אומרת התורה: {דברים ד, ט} רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך והודעתם לבניך ולבני בניך: {ו} יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחרב באמר ה' אלי הקהל לי את העם ואשמעם את דבריך ...

כותב הרמב"ן – רק השמר לך וגו' פן תשכח את הדברים. "אז כשלא תשכחם ותעשום על אמתתם תחשבו חכמים ונבונים ואם תעוותו אותם מתוך שכחה תחשבו שוטים", לשון רש"י.

ואינו נכון כלל, אבל הכתוב הזה לפי דעתי מצות לא תעשה, הזהיר בה מאד, כי כאשר אמר שנזהר בכל המצות ונשמור החוקים והמשפטים לעשותם, חזר ואמר "רק אני מזהירך מאד להשמר ולשמור עצמך מאד מאד לזכור מאין באו אליך המצות, שלא תשכח מעמד הר סיני מכל הדברים אשר ראו

של בנות ישראל לילך לבתי תיאטראות ולבתי קרקסאות של גוים. אמרה לה, אל אשר תלכי אלך. אמרה לה בתי אין דרךן של ישראל לדור בבית שאין שם מזוזה. אמרה לה, באשר תליני אלין עמך עמי, אלו ענשין ואזהרות. ואלהיך אלהי, שאר מצוות.

כששמעה נעמי את הדברים, אמרה לה: "אם ככה, בואי איתי!"

נשאלת השאלה – מה פירוש "ורות דבקה בה"???

אומרים חז"ל, שנעמי ראתה את הצימאון של רות, אמרה: "אם ככה, יש לה תכונות של יהודיה!"

אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין עו, ב} – אמר רב יהודה אמר רב: המשיא את בתו לזקן והמשיא אשה לבנו קטן והמחזיר אבידה לכותי נכרי עליו הכתוב אומר {דברים כט-יח} למען ספות הרוה את הצמאה לא יאבה ה' סלוח לו ...

אומר רש"י – רוה. עובדי כוכבים ששבעים ואין צמאין ליוצרם צמאה זו כנסת ישראל שצמאה ותאיבה ליראת יוצרה ולקיים מצותיו.

באים חז"ל ואומרים לנו, התורה ניתנה במים – מזה המושג של מים?! 'מים', פירוש הדבר 'השתוקקות' – בדיוק כמו שהצמא משתוקק למים, כך צריך להיות לימוד התורה אצל האדם!

ישנה בקשה שביקש אותה עתניאל בן קנז – כך מובא בגמרא במסכת תמורה:

אומרת הגמרא {מסכת תמורה טז, א} – אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שנפטר משה רבינו מהעולם הזה לגן עדן אמר לו ליהושע: שאל ממני כל ספיקות שיש לך בדיני התורה. אמר לו רבי כלום הנחתך שעה אחת והלכתי למקום אחר, שיתכן שחיסרתי אפילו אחד מדברך? וכי לא כך כתבת בי {שמות לג-יא} ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל מיד כשאמר כן, תשש כחו של יהושע ונשתכחו ממנו שלש מאות הלכות ונולדו לו שבע מאות ספיקות ועמדו כל ישראל להרגו אם לא יגיד להם את ההלכות ששכח, ויכריע להם בספיקות הללו ... **תנא אלף ושבע מאות קלין וחמורין** דרשות של קל וחומר וגזירות שוות ודקדוקי סופרים נשתכחו בימי אבלו של משה. אמר רבי אבהו: אעפ"כ החזיר עתניאל בן קנז את אלף ושבע מאות העניינים ששינו בבירייתא שנשתכחו מתוך פלפולו התלמודי, שנאמר {יהושע טו-ז} וילכדה עתניאל בן קנז אחי כלב הקטן ממנו ויתן לו את עכסה בתו לאשה ... **תנא** שינו בבירייתא: הוא "עתניאל" הוא "יעבץ", אך לאמיתו של דבר לא 'עתניאל' ולא 'יעבץ' היו השמות שבהם נקרא כשנולד. ומה היה אם כן שמו האמיתי? יהודה אחי שמעון

⁴ ברוך שאמר: אמנם אם תפתחו בפרשת יתרו, לא תמצאו את המושג של 'אש' כ"כ הרבה פעמים – אולי פעמיים.

נשאלת השאלה – ואם לא היינו מקבלים אותה באש, לא היינו צריכים להודות על קבלתה?!

נעמוד על עוד כמה מקורות, ומהם נגיע למסקנה:

ישנו מזמור בתהילים, שבני אשכנז אומרים לפני קבלת שבת – {מזמור כט} **מִזְמוֹר לְדָוִד הִבּוּ לֵה' בְּנֵי אֱלֹהִים הִבּוּ לֵה' כְּבוֹד וְעֹז**⁵.

רובו של המזמור הזה בנוי על מעמד הר סיני. אמנם בתחילתו כתוב "קול ה' על המים", אבל רש"י כבר פירש שאין הכוונה למעמד הר סיני; אומר רש"י: "קול ה' על המים. על ים סוף ...

משם ואילך, הכל מדבר על מעמד הר סיני – {שם ד} קול ה' בכח קול ה' בְּהִדְרֵהּ: {ה} קול ה' שֶׁבַר אֲרָזִים ... {ז} קול ה' חֲצִב לְהַבּוֹת אֵשׁ;

כותב המדרש {שמות רבה, פרשה טו, אות כח} – זַעֲזַע {הקב"ה} את האש והִרְאָהוּ {למשה} את הסלמנְדָּרָא, שְׁנֶאֱמַר {תהלים כט, ז}: קול ה' חֲצִב לְהַבּוֹת אֵשׁ.

כותב רש"י – חוצב להבות אש. ורבותינו פירשו שהיה הדבור של עשרת הדברות יוצא בלהבות אש מפיו ונחקק על הלוחות כתבניות.

מה כתוב כאן?

אומר המדרש {תנחומא, פרשת יתרו, אות טז} – מימינו אש דת למו {דברים לג, ב}. אמר ריש לקיש: התורה של אש, עורותיה של אש, כתבה של אש, חיטה [החוטם] של אש, שְׁנֶאֱמַר: מימינו אש דת למו והסִרְסור {משה רבינו} נֶעֱשֶׂה פִּי שֶׁל אֵשׁ שְׁנֶאֱמַר {שמות לד, ל}: וַיִּירָאוּ מִגֹּשֶׁת אֱלֹהִים {שמות לד, ל}. וְהַמִּלֵּאכִים שִׁירְדּוּ עִמּוֹ שֶׁל אֵשׁ, שְׁנֶאֱמַר: עֲשֵׂה מִלֵּאכִי רֹחוֹת וְגו' {תהלים קד, ד} ...

אומר המדרש {דברים רבה, פרשה ז, אות ט} – אִמַּר רַבִּי כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר הָיָה מֵהֶלֶךְ עֲמוּד הָעָנָן לִפְנֵיהֶם וְהָיָה עֶשֶׂן הַמַּעֲרֵכָה וְעֶשֶׂן הַקִּטְרֶת עוֹלָה, וְהָיוּ שְׁנֵי זָקוּקִין שֶׁל אֵשׁ יוֹצְאִין מִבֵּין שְׁנֵי בְּדֵי הָאָרוֹן וְהָיוּ שׁוֹרְפִים לִפְנֵיהֶם אֶת הַנֶּחֱשִׁים וְאֶת הָעֶקְרָבִים, וְהָיוּ אֲמוֹת הָעוֹלָם רֹאִים אוֹתָם וְהָיוּ אוֹמְרִים אֵלֹהוֹת הֵן אֵלֹהִים, כֹּל תִּשְׁמִישָׁן אֵינוֹ אֶלָּא בָּאֵשׁ ...

לא רק שהופעתו של הקב"ה היא באש, אומרים חז"ל שכל המתגאה נענש באש:

אומר המדרש {ויקרא רבה, פרשה ז, אות ו} – אִמַּר רַבִּי לִוִּי נִימוֹס וְקְלוֹסִים הוּא, שְׁכָל הַמִּתְגָּאֵה אֵינוֹ נָדוֹן אֶלָּא בָּאֵשׁ, שְׁנֶאֱמַר: הוּא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָּה. דּוֹר הַמַּבּוּל עַל יְדֵי שְׁנִיתָגָאָו וְאִמְרוּ {איוב כא, טו}: מֶה שְׂדֵי כִי נִעְבְּדֻנוּ וְגו', לֹא נָדוֹנוּ אֶלָּא

עיניך הקולות והלפידים, את כבודו ואת גדלו ודבריו אשר שמעת שם מתוך האש, ותודיע כל הדברים אשר ראו עיניך במעמד הנכבד ההוא לבניך ולבני בניך עד עולם".

מכאן ואילך, הכל מדבר על האש:

{שם יא} וַתִּקְרְבוּן וַתַּעֲמִידוּ תַּחַת הָהָר וְהָהָר בָּעַר בָּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם חֹשֶׁךְ עָנָן וְעָרְפָל: {יב} וַיְדַבֵּר ה' אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אֲתֶם שְׁמַעִים וְתִמוּנָה אֵינְכֶם רֹאִים זִוְלָתִי קוֹל ... {לג} הִשְׁמַע עִם קוֹל אֱלֹהִים מִדְּבַר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ כְּאִשֶּׁר שָׁמַעְתָּ אֶת־ה' וַיְחִי ... {לה} אֶת־הָרָאֵת לִדְעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבָּדוֹ: {לו} מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעַךָ אֶת קוֹל לִיסְרָךְ וְעַל הָאָרֶץ הָרָאךָ אֶת אֲשׁוֹ הַגְּדוּלָּה וְדִבְרֵיו שָׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ ... {ה, ד} פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר ה' עִמָּכֶם בְּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: {ה} אֲנִכִּי עֲמֵד בֵּין ה' וּבֵינֵיכֶם בְּעַת הַהוּא לְהַגִּיד לָכֶם אֶת דְּבַר ה' כִּי יֵרָאֶתֶם מִפְּנֵי הָאֵשׁ וְלֹא עֲלִיתֶם בְּהָר לֵאמֹר ... – מכאן עוברת התורה לעשרת הדיברות – פסוק אחד אחרי עשרת הדיברות – {יט} אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר ה' אֶל כָּל קְהִלְכֶם בְּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הָעָנָן וְהָעָרְפֶּל קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יִסֹּף וַיִּכְתְּבֶם עַל שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים וַיִּתֶּנָּם אֵלַי: {כ} וַיְהִי כְּשִׁמְעֶכֶם אֶת הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ וְהָהָר בָּעַר בָּאֵשׁ וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כָּל רָאשֵׁי שְׁבֻטֵיכֶם וְזִקְנֵיכֶם: {כא} וַתֹּאמְרוּ הֵן הָרָאֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ אֶת כְּבֹדוֹ וְאֶת גְּדֻלּוֹ וְאֶת קוֹל שְׁמַעְנוּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הַיּוֹם הַזֶּה רָאִינוּ כִּי יִדְבֹר אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַחֲי: {כב} וְעַתָּה לָמָּה נָמוֹת כִּי תֹאכְלֵנוּ הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת אִם יִסְפִּים אֲנַחְנוּ לִשְׁמַע אֶת קוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ עוֹד וּמִתְּנוּ: {כג} כִּי מִי כָל בָּשָׂר אֲשֶׁר שָׁמַע קוֹל אֱלֹהִים חַיִּים מִדְּבַר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ כָּמוֹנוֹ וַיְחִי ...

שימו לב, כמה המוטיב של אש חוזר על עצמו! לא כתוב פעם אחת 'מים', ולא כתוב פעם אחת 'במדבר' – הכל אש!

אם ככה, נשאלת השאלה – מה זה המושג של אש?

כדי להיכנס לעומק הדברים, נצטרך לדבריו של הטור:

כותב הטור {סימן מ"ז} – בא"י אמ"ה אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, בא"י נתן התורה. ויכין בברכתו על מעמד הר סיני, אשר בחר בנו מכל העמים וקרבונו לפני הר סיני והשמיענו דבריו מתוך האש ונתן לנו את תורתו הקדושה, שהיא בית חיינו, כלי חמדתו שהיה משתעשע בה בכל יום.

אנחנו מודים על כך שבחר בנו הקב"ה מכל העמים, ונתן לנו את תורתו – במה??? באש! – לא במדבר ולא במים ... תודה לו שהוא נתן לך את התורה באש!

אותם דברים, כותב הב"ח – אבל ברכה זו השנייה אינה כי אם ההודאה ושבח על מה שנתן לנו תורתו כלי חמדתו מתוך האש להורות על קדושתה ורוחניותה ובחר בנו מכל האומות וקרבונו לפני הר סיני ...

⁵ ברוך שאמר: מכאן לומדים חז"ל את הלכות ברכות העמידה.

וכל ארזים הללויה. נענה מלאך מן האש ואמר: הן הן מעשה המרכבה.

אומר המדרש {שיר-השירים רבה, פרשה א, אות ב} – על הפס' (א, י) נאוו לחיך בתרים צאריך בחרוזים; בן עזאי היה יושב ודורש והאש סביבותיו, אצלון ואמרון לרבי עקיבא, רבי בן עזאי יושב ודורש והאש מלהטת סביבותיו, הלך אצלו ואמר לו שמעתי שהיית דורש והאש מלהטת סביבך. אמר לו הן. אמר לו, שמא בחדרי מרכבה היית עסוק, אמר לו לאו, אלא הייתי יושב וחורז בדברי תורה, ומתורה לגביאים, ומנביאים לכתובים, והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני, והיו ערבים כעקר נתינתן, וכן עקר נתינתן מסיני לא באש היו נתנין, הדא הוא דכתיב (דברים ד, יא): והרה בער באש.

אומר תוספות {מסכת חגיגה טו, א} – אבויה אבי אביו של אלישע בן אבויה הוה מגדולי ירושלים וביום שבא למהולי למול את בנו, קרא לכל גדולי ירושלים והושיבן בבית אחד ולר' אליעזר בן הורקנוס ולר' יהושע בן חנניה במקום אחר מן דאכלין ושתיין שרין מטפחין ומרקדים; אמרי אמרו החכמים: עד דאלין עסקין בדידהו נעסוק בדין; ישבו ונתעסקו בדברי תורה. ירדה אש מן השמים והקיפה אותן. אמר לון אבויה אבא גברין מה באתם לשרוף ביתי?! אמרו לו: ח"ו אלא יושבין היינו וחוזרין דברי תורה מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני ...

זה לא ניגמר כאן:

אומרת הגמרא {מסכת סוכה כח, א} – תנו רבנן: שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן, שלשים מהן ראויים שתשרה עליהן שכינה כמשה רבינו, ושלשים מהן ראויים שתעמוד להם חמה כיהושע בן נון. עשרים בינונים; גדול שבכולן יונתן בן עוזיאל, קטן שבכולן רבן יוחנן בן זכאי, אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא תורה שבכתב, ומשנה ששה סדרי משנה והברייתות, גמרא הסברות שהתנאים האחרונים דנו בדברי התנאים הראשונים, הלכות שנאמרו למשה מסיני, ואגדות, דקדוקי תורה ריבוי האותיות שיש בתורה שבאים לרבות ולמעט, ודקדוקי סופרים גזירות שגזרו חכמים להפריש מן העבירה, קלים וחמורים וגזרות שוות דברים הנלמדים בקל וחומר וגזירה שווה, תקופות חשבונות מהלך החמה והלבנה, וגימטריאות דברים שדרשו חז"ל שנאמרו בתורה בלשון גימטריא, שיחת מלאכי השרת ושיחת שדים ושיחת דקלים משלות כובסין משלות שועלים תוכחות שאמרו חכמים שהם תולים אותם בכובסין ובשועלים, וכן לא הניח דבר גדול ודבר קטן. דבר גדול מעשה מרכבה, דבר קטן הויות השאלות והספיקות דאביי ורבא... אמרו עליו על יונתן בן עוזיאל, בשעה שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורח עליו מיד היה נשרף.

באש, שנאמר (איוב ו, יז): בעת יזרבו נצמתו, אמר רבי יהושע בן לוי זריבתן לחלוטין היתה, כמה דאת אמר (ויקרא כה, ל): לצמיתת לקנה. (איוב ו, יז): בחמו נדעכו ממקומם, מהו בחמו, ברותחין. אמר רבי יוחנן כל טפה וטפה שהיה הקדוש ברוך הוא מביא על דור המבול היה מרתיחה בתוך גיהנם, הדא הוא דכתיב: בחמו נדעכו ממקומם. סדומיים על ידי שנתגאו ואמרו נשכח את הרגל מבנינו, כמה דכתיב (איוב כח, ד): פרץ נחל מעם גר וגו', לא נדונו אלא באש (בראשית יט, כד): וה' המטיר על סדם. פרעה הרשע על ידי שנתגאה ואמר (שמות ה, ב): מי ה' אשר אשמע בקלו, לא נדון אלא באש (שמות ט, כד): והי' ברד ואש מתלקחת וגו'. סיסרא הרשע על ידי שנתגאה ולחץ את ישראל, כמה דכתיב (שופטים ד, כ): והוא לחץ את בני ישראל בחזקה, מהו בחזקה, אמר רבי יצחק בחרופין ובגדופין, לא נדון אלא באש (שופטים ה, כ): הכוכבים ממסלותם נלחמו וגו'. סנחריב על ידי שנתגאה ואמר (ישעיה לו, כ): מי בכל אלהי הארצות וגו', לא נדון אלא באש (ישעיה י, טז): ותחת כבדו יקד יקד וגו'. נבוכדנצר על ידי שנתגאה ואמר (דניאל ג, טו): ומן הוא אלה די ישיזבכון מן ידי, לא נדון אלא באש, (דניאל ג, כב): קטל המון שביבא די נורא, מלכות הרשעה על ידי שהיא מחרפת ומגדפת ואומרת (תהלים עג, כה): מי לי בשמים, אינה נידונית אלא באש (דניאל ז, יא): הנה הוית עד די קטילת חיותא והובד גשמה ויהיבת ליקדת אשא, אבל ישראל שהם נבדזין ושפלים בעולם הזה אינן מתנחמין אלא באש, שנאמר (זכריה ב, ט): ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב.

מכאן הייתי רוצה לעמוד על ענין האש במבט אחר לגמרי:

בכמה מקומות בש"ס לומדים חז"ל, שבשעה שתלמידי חכמים – אמוראים ותנאים היו עוסקים בתורה, היתה האש מקיפה אותם:

מספרת הגמרא {מסכת חגיגה יד, ב} – ת"ר: מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור והיה מהלך בדרך ור' אלעזר בן ערך מחמר אחריה; אמר לו: רבי שנה לי פרק אחד במעשה מרכבה. אמר לו: לא כך שניתי לכם ולא במרכבה ביחיד אלא א"כ היה חכם מבין מדעתו אמר לו רבי תרשיני לומר לפניך דבר אחד שלמדתי. אמר לו: אמור. מיד ירד רבן יוחנן בן זכאי מעל החמור ונתעטף וישב על האבן תחת הזית. אמר לו: רבי מפני מה ירדת מעל החמור? אמר לו ר' יוחנן בן זכאי: אפשר אתה דורש במעשה מרכבה ושכינה עמנו ומלאכי השרת מלוין אותנו ואני ארכב על החמור?! מיד פתח ר"א בן ערך במעשה המרכבה ודרש וירדה אש מן השמים וסיבבה כל האילנות שבשדה. פתחו כולן ואמרו שירה מה שירה אמרו {תהילים קמח-ז} הללו את ה' מן הארץ תנינים וכל תהומות עץ פרי



סיפור לי פעם חבר, שהוא הלך יום אחד להתפלל בכותל ... היה שם איזה נח-נח אחד שהתפלל. פתאום הוא התחיל לצעוק: "אבא, תעשה לי פנצ'ר !!!"

האנשים מסביב לא הבינו מה קורה איתו, והוא ממשיך לצעוק: "אבא, תעשה לי פנצ'ר !!! אבא, תעשה לי פנצ'ר !!!"

כשסיים להתפלל, הוא עקב אחריו כדי לראות עם איזה אוטו הוא נוסע – אולי הוא צריך עזרה עם הפנצ'ר ☺, הוא רואה שהוא הולך לתחנת אוטובוס קו 1 ואין לו בכלל אוטו; הוא ניגש אליו ואמר לו: "סליחה, ראיתי אותך בכותל ושמעתי שביקשת מהקב"ה שיעשה לך פנצ'ר. אם אין לך אוטו, אז על איזה פנצ'ר ביקשת?!"

אמר לו אותו נח-נח: "כתוב בספר של ר' נחמן, שהעולם עגול כמו גלגל. פעמים שאתה עשיר ואז אתה למעלה, ופעמים שהגלגל מתהפך ואתה הופך להיות עני, ואז אתה למטה. אני כרגע נמצא במצב של הלמעלה – במצב של עשירות. לכן ביקשתי מהקב"ה שיעשה לי פנצ'ר – שלא יסתובב הגלגל!" ☺

ממשיכה הגמרא ואומרת – אמרי ליה אז אמרתי לו [ר' אלעזר לקב"ה]: **דחיי טפי או דחיינא** האם השנים שאני עתיד לחיות? **אמר לי** הקב"ה: **דחייית** השנים שחייית כבר מרובים יותר ממה שאתה עתיד לחיות [ועל בשורה זו בא רבי אלעזר לידו בכין] **אמרי לקמיה** אמרתי לפניו: **איכ"ל לא בעינא** אינני רוצה להיוולד מחדש, מאחר שנשאר לי מיעוט משנות חיי לחיות בעולם הזה ועוד מעט אכנס לעולם הבא, לא כדאי לי להתחיל מחדש את החיים שלי ולדחות את בואי לעולם הבא **אמר לי** הקב"ה: **בהאי אגרא דאמרת לא בעינא** בשכר אמירתך 'אינני רוצה' והסכמתך להשאר במצב שגזרת עליך **יהיבנא לך לעלמא דאתי** אתן לך בעולם הבא **תליסרי נהרונותא** שלשה עשר נהרות **דמשחא אפרסמון דקיין כפרת ודיגלת** של שמן אפרסמון צלולים כנהרות הפרת והחידקל **דמענגת בהו** שתוכל להתענג בהם. [ועל בשורה זו, צחק ר' אלעזר]. **אמרי לקמיה** אמרתי לפניו: **האי ותו לא** רק זה ולא יותר? **אמר לי** אמר לו הקב"ה: **ולחברך מאי יהיבנא** ולחברך מה אתן, אם אתן לך יותר? הרי לא ראוי ליטול את שכרו של אדם אחר כדי לתת אותו לך. **אמרי ליה** אמרתי לו: **ואנא מגברא דלית ליה בעינא** אבל אני רק מאדם שאין לו חלק בעולם הבא מבקש שתוסיף לי על שכרי **מחיין באסקוטלא אפותאי** הכה בי מלאך באצבעו על מצחי [ומזה יצא ניצוץ האש ממצחו, שראו החכמים] **אמר לי** הקב"ה: **אלעזר ברי [בני] גירי בך גירי** נשלחים בך חיצי.

רואים מכאן, שכל מגע של הקב"ה הוא מגע של אש, והשאלה היא – מה מונח כאן?

אומרת הגמרא {מסכת ברכות יז, ב} – אמר רב אשי: הגויים **בני 'מתא מחסיא' אבירי לב נינהו** רשעים הם, **דקא חזו יקרא דאורייתא תרי זמני בשתא** שהרי הם רואים את כבוד התורה פעמיים בשנה, שהיו נאספים שם ישראל בחודש אדר לשמוע את הלכות פסח מרב אשי, וכן בחודש אלול לשמוע את הלכות החג, ואף עפ"י כן **לא קמגייר גיורא מינייהו** לא התגייר מהם איש.

נשאלת השאלה – אז רואים אלפי אנשים יושבים ולומדים, מה קרה? מי אמר שהם צריכים להתגייר?!

כותב תוספות [שם ד"ה 'תרי זמני בשתא'] – וראיתי בספר העתים שחבר הרב רבי יהודה בר ברזילי ששמע שהיה עמוד של אש יורד מן השמים עליהם בקלה דאלול ובקלה דאדר.

אנשים רואים אש יורדת מן השמים ומקיפה את הלומדים – אתם רואים דבר כזה, איך אתם לא מתגיירים ממחזה כזה?!

רבתי, אצל אף אחד לא כתוב שבשעה שהוא למד תורה התיזו עליו מים, ואצל אף אחד לא כתוב, שבזמן שהוא למד תורה נהיה מדבר על ידו.

נשאלת השאלה – אם חז"ל אומרים לנו שבשלושה דברים ניתנה תורה – במדבר, במים ובאש, למה אדם שלומד תורה מקיפה אותו דוקא אש ולא עמוד של מים – מה מונח באש הזאת?

מספרת הגמרא {מסכת תענית כה, א} – רבי אלעזר בן פדת, דחיקא ליה מילתא טובא מצבו היה דחוק ביותר, כלומר, היה עני מרוד. פעם, **עבד מלתא** עשה מעשה רפואה של הקצת דם [תרם דם – היום יש אנשים שהולכים לתרום דם כדי לזכות בארוחת צהריים ☺] **ולא הוה ליה מידי למטעם** לא היה לו שום דבר לטעום לאחר הקצת הדם, והרי צריכים לאכל משהו אחרי הקצת הדם. מה עשה? **שקל ברא דתומא** לקח צלע של שום, **ושדייה בפומיה** והכניסו לתוך פיו. **חלש לביה ונים** לבו נחלש, התעלף ונרדם. **אזול רבנן לשיולי ביה** הלכו החכמים לשאול בשלמו, **חזיוהו דקא בכי וחייך** ראו אותו שהוא בוכה וצוחק מתוך שנתו, **ונפק צוציתא דנורא מאפותיה** ויצא ניצוץ של אש ממצחו. **כי אתער כשהתעורר, אמרו ליה: מ"ט קבכית וחייכת** למה בכית וצחקת? **אמר להו ר' אלעזר:** מפני שראיתי בחלום **דהוה יתיב עמי** שהיה יושב עמי **הקב"ה ואמרי ליה** ושאלתי אותו: **עד מתי אצטער בהאי עלמא** עד מתי אמשיך לסבול בעולם הזה? **ואמר לי: אלעזר בני, ניחא לך דאפכיה לעלמא מרישא** נח לך שאחזיר את העולם לתחילת הבריאה - לתווה ובוהו, ואברא אותו מחדש? **אפשר דמתילדת בשעתא דמזוני** אז אולי תיוולד בתקופה שיש בה מזון בשפע. **אמרי לקמיה** אמרתי לפניו: **כולי האי ואפשר** כל זה אתה מוכן לעשות, להפוך את העולם לגרום שאוולד מחדש, ואז רק 'אפשר' שישתפר מצבי?!

לחיות בכל אחד מהיסודות הללו – רק עם הראש בחוץ; הוא יכול להיכנס למים כשראשו בחוץ, והכל יהיה בסדר. הוא יכול להיות שם כמה זמן שירצה. אותו הדבר ברוח – האדם יכול להיות בחוץ, בזמן שהרוח מנשבת כמה זמן שהוא ירצה – מקסימום הוא יצטנן, אבל הוא ימשיך לחיות עם זה. אותו הדבר לגבי עפר – האדם יכול להיות בתוך העפר, אבל בתנאי שראשו יהיה בחוץ – דוגמת רשב"י ובנו ר' אלעזר. במקום אחד אין לבנאדם אפשרות לחיות, וזה במקום ה – **אש**; אש זה המקום היחיד שבנאדם לא יכול לשהות בתוכה, גם כאשר הראש שלו יהיה מחוצה לה!

אסביר את הדברים;

לקחתי ארון וזרקתי אותו לתוך הים. ישנם שתי אופציות – או שהוא יקבל מכה מהשובר גלים וישקע, או שהים יחזיר אותו בחזרה לחוף. אבל בכל אופן, הארון יישאר ארון.

לקחתי ארון ושמתיו אותו על הר גבוה. באה הרוח, ומעיפה את הארון; הרוח מעיפה אותו ק"מ ... שתיים ... שלוש וכו'. אבל מתישהו הארון ינחת. יכול להיות שהוא ישר, אבל בכל זאת הוא יישאר ארון.

לקחתי ארון והכנסתי אותו בתוך החול – הוא בסדר גמור, לא קורה לו כלום. הוא עדיין נישאר ארון.

המקום היחיד שאם אכניס אותו לתוכו הוא לא יישאר ארון, זה האש! – אם אקח ארון ואכניס אותו לתוך האש, הארון יהפוך לאש! זאת אומרת, המעלה שיש באש, שהיא שורפת את מה שבתוכה והופכת אותו להיות מחובר איתה.

לאחר ההקדמה הזאת, נוכל ללכת ליסוד נפלא שמבאר הספר **ממעמקים**:

אומר רש"י, בתחילת חומש בראשית - **בראשית ברא**. בשביל התורה שנקראת (משלי ח כב) ראשית דרכו, ובשביל ישראל שנקראו (ירמיה ב ג) ראשית תבואתו.

כותב תיקוני הזוהר {דף י' ע"ב} – **והינינו בראשית ברי"ת** א"ש.

מה זה ברית אש?

מעמד הר סיני, היה מעמד נישואין של כנסת ישראל, עם הקב"ה; במעמד הר סיני, עם ישראל היה בבחינת כלה, והקב"ה היה בבחינת חתן.⁶

⁶ **ברוך שאמר**: כותב ר' שלמה קלוגר בספרו **האלף לך שלמה** באחת מתשובותיו לשאלה: "האם מותר לשבת בחופה", שכל ענייני החופה נלמדים ממעמד הר סיני; החופה, כנגד זה שהקב"ה הרים את ההר ושם אותנו מלמטה. הנרות, כנגד הברקים שהיו במעמד הר סיני. לכן, אם הכל נלמד ממעמד הר סיני, לא יתכן שישבו במהלך החופה, כי נאמר במעמד הר סיני (שמות כ, טו) **וַיִּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעֲמֻדוּ מֵרָחֹק**.

באה הגמרא במסכת כתובות, ומספרת על רבי חנינא בר פפא שהיה 'חבר' של מלאך המוות;

אומרת הגמרא (מסכת כתובות עז, ב) – מעשה ברבי חנינא בר פפא שושביניה הוה היה חברו הטוב של מלאך המות ורגילו אצלו. כי הוה קא נִיחָא נפשיה כשהגיע זמנו להיפטר מן העולם, אמרו ליה למלאך המות: זיל עביד ליה רעותיה לך תעשה לו את כל מה שהוא רוצה. אזל לגביה ואיתתֵּי ליה הלך אצלו מלאך המוות והתראה לו – "חברים חברים – אבל עבודה זו עבודה". ☺. אמר ליה רבי חנינא בר פפא: שְׁבִקִי תלתין יום עד דְּנִהְדֵּר תלמודאי הנח לי לשלושים יום עד שאוכל לחזור על כל לימוד התורה שלי, מפני דאמרי (שאומרים) אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו. שְׁבִקִי עזב אותו מלאך המוות לאותו זמן (שבִּיקֵשׁ). לבתר תִּלְתִּין יומין, אזל איתתֵּי ליה לאחר שלושים יום הלך (מלאך המוות) ונתראה אליו שוב. אמר ליה רבי חנינא בר פפא: אֲחֵי לִי דוֹקְתָּאֵי הראה לי את מקומי בגן עדן. אמר ליה מלאך המוות: לְחִי בסדר. אמר ליה רבי חנינא בר פפא: הֵב לִי סְכִינָךְ דְּלָמָא מְבַעֲתָ לִי באורחא תן לי את סכינך (אני חושש) שמא תפחיד אותי בדרך – אתה מכניס אותי ללחץ ☺. אמר ליה מלאך המוות: כחברך בְּעִית לְמִיעָבֵד לִי אתה רוצה לעשות לי כפי שחברך [ר' יהושע בן לוי] עשה? לא אתן לך את סכיני! אמר ליה ר' חנינא בר פפא: אֵייתִי סֵפֶר תורה וחזי מי איכא מידי דכתיב ביה דלא קִיִּימְתִּיה הבא ספר תורה וראה אם יש משהו הכתוב בו שלא קיימתי אותו. אמר ליה מלאך המוות: מִי אִיכְרַכְתָּ וְכִי נִדְבַקְתָּ בבעלי רֶאֱתָן וְאֵיעִסְקָתָּ ועסקת בתורה? ואפילו הכי ואף על פי שלא זכה רבי חנינא בר פפא להיכנס לגן עדן בעודו חי, כי נח נפשיה אפסיק ליה עמודא דנורא בין ידיה לעלמא כשנפטר, הופיע עמוד של אש והפריד בינו לבין שאר העולם (הציבור), וגמירי דלא מפסיק עמודא דנורא אלא לחד בְּדָרָא או לתרין בְּדָרָא וקבלה היא בידיו שאין עמוד אש מופיע ומפריד אלא לאחד או שנים בדור.

לאחר מקבץ הדברים האלה, הייתי רוצה להגיע לנקודה:

נמצאנו למדים, שהמוטיב המרכזי במעמד הר סיני היה האש; מה זה האש ומה מונח בה?

כותב **הסטייפלר** {חי" עולם, פרק י"ז} – וענין האש כי בעוה"ז הגשמי הנה המקום היותר מופרש מתחום האדם הוא האש שא"א לבריאה לבא ולכנוס בתחומו, ובכדי להבליט לחושים הגשמיים רוממות קדושתו יתברך, שהוא קדוש ונורא ולית מחשבה תפיסא ביה כלל, התראה כבודו ית"ש בתחומו של אש כי יותר מזה א"א לחושים הגשמיים להרגיש ...

אם אלה הדברים, בואו נלך שלב אחרי שלב, לנסות ולהבין למה מתכוון **הסטייפלר**:

ישנו דבר שנקרא "יסוד ערמ"א" – אלו ארבעה יסודות שמהם מורכב האדם – עפר, רוח, מים, אש. האדם יכול



אומרת הגמרא (מסכת בב"ב טז, א) – אמר רבא: בקש איוב לפטור את כל העולם כולו מן הדין מדינו של הקב"ה; אמר איוב לפניו ית': רבונו של עולם בראת שור פרסותיו סדוקות (שסועות), בראת חמור פרסותיו קלוטות (מחוברות), בראת גן עדן בראת גיהנם, בראת צדיקים בראת רשעים, מי מעב על ידך מי יכול למנוע בעדך מלעשות כרצונך? ומאי אהדרו ליה חבריה [דאיוב] ומה השיבו לו חבריו של איוב? כך ענו לו: [איוב טו-ד] אף אתה תפר יראה כי השומעים את דברך יבואו להקל ביראת ה', ותגרע שיחה לפני אל ותגרום לכך שימעיטו בתפילה. שכן אם הכל נגזר מראש, מה התועלת ביראת שמים או בתפילה? אולם טענתך טענת שווא היא! לפני שאמנם ברא הקדוש ברוך הוא יצר הרע, אלא שברא לו תורה כתבלין.

מה כתוב כאן?

בא הסבא מקלם ומלמד אותנו יסוד נפלא:

שור נברא כשפרסותיו סדוקות, וחמור נברא כשפרסותיו קלוטות. אם ניקח מסור ונחתוך לחמור את הפרסות, האם הוא יהפוך לשור? ודאי שלא! – אה, אבל חתכת לו את הפרסות! – שום דבר לא יעזור. הוא יישאר חמור כפי שברא אותו הקב"ה; אותו הדבר אם ניקח דבק מגע ונכניס לתוך הפרסות של השור, האם הוא יהפוך לחמור? ודאי שלא!

אומר הסבא מקלם – איוב טען שאין אדם יכול לשנות טבעו וכפי שנברא כך ישאר כל חייו ללא שינוי, וע"ז השיבו לו חבריו שאין הדבר כן אלא ע"י התורה שהיא התבלין יכול לשנות טבעיו ומידותיו הרעים. אולם איוב צדק בטענותיו! כל התשובה לאיוב היא רק "ברא הקב"ה יצה"ר ברא לו תורה תבלין" [קידושין ל, ב] אבל בלא תורה איוב צודק שאי אפשר לשנות שום מידה וטבע באדם.

פירוש הדבר, אמר איוב לקב"ה – כמו ששור לא יכל להפוך את תכונותיו ולהיות חמור, וכמו שחמור לא יכל להפוך את תכונותיו ולהיות שור, כך רשע לא יכל להפוך את תכונותיו ולהיות צדיק! – ולמה? – היות והוא נשאר ברשעותו כ"כ הרבה זמן, התכונות הללו כבר השתרשו בו!

אמר לו הקב"ה – מבחינה הגיונית אתה צודק. אדם שהתנהג כמו חמור במשך שישים שנה לא יכול להפוך פתאום ל"בנאדם". קשה לו להשתנות! – אבל מה כן יכול לשנות אותו? "בראתי לו תורה תבלין!" – אם תכניס אותו לאש התורה, הוא יהפוך להיות חלק ממנה, בדיוק כמו כל דבר שתכניס לתוך האש!

נשאלת השאלה – ולמה עשה כך הקב"ה?

היות ונתן הקב"ה אפשרות שתחתונים יעלו לעליונים, נתן הקב"ה אפשרות לאדם כשהוא אוכל ושותה, להיות חלק

נישואין, פירוש הדבר, שאני מקדש אישה והיא שייכת לי ומתנתקת מכל העולם כולו; האישה נעשית שלי, ואין לה שום קשר עם אף אחד אחר מהסביבה. כך היא התורה שניתנה באש; אומר הקב"ה – אתה רוצה לדעת איך תזכה לקנין תורה אמיתי??? בזכות האש! – אם תתחבר אליי ותשרוף את כל מה שיש מסביב, תזכה לקנין תורה!

אומרים חז"ל (מסכת חגיגה כז, א) – א"ר אבהו אמר רבי אלעזר: תלמידי חכמים אין אור (אש) של גיהנם שולטת בהן. דבר זה נלמד בק"ו מסלמנדרא: ומה בענין סלמנדרא שתולדת אש היא, הסך עצמו מדמה אין אור שולטת בו; תלמידי חכמים שכל גופן אש, דכתיב (ירמיה כג-כט) הלא כה דברי כאש נאם ה' על אחת כמה וכמה שאין אור שולטת בהם!

אומר המהרש"א – ת"ח שכל גופן אש וכו' דברי כאש וגו'. דמתוך דברי תורה אש שבהן נעשה גופן אש כמ"ש (תענית דף ד' ע"א): ת"ח דרתח אורייתא הא דרתחא ביה.

עוד שני מדרשים לפני שנגיע לסיום :

בספר אמת ליעקב, מצאתי דבר נפלא :

אומר המדרש (ילקוט שמעוני, פרשת האזינו רמז תתקמ"ב) – וכן היה רבי סימאי אומר כל הבריות שנבראו מן השמים נפשו וגופן מן השמים וכל הבריות שנבראו מן הארץ נפשו וגופן מן הארץ חוץ מן האדם הזה, שנפשו מן השמים וגופו מן הארץ, לפיכך עשה אדם תורה ועשה רצון אביו שבשמים הרי הוא כבריות של מעלה, שנאמר אני אמרתי אלקים אתם ובני עליון כלכם, לא עשה תורה ולא רצון אביו שבשמים, הרי הוא כבריות של מטה שנאמר אכן כאדם תמותון ...

עוד מדרש אחד:

אומר המדרש (שמות רבה, פרשה יב, אות ג) – (תהלים קטו, טז): השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, משל למה הדבר דומה, למלך שגזר ואמר בני רומי לא ירדו לסוריא ובני סוריא לא יעלו לרומי, כך קשרא הקדוש ברוך הוא את העולם גזר ואמר: השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, כשבקש לתן התורה בטל גזרה ראשונה ואמר התחתונים יעלו לעליונים והעליונים ירדו לתחתונים, ואני המתחיל, שנאמר (שמות יט, כ): וירד ה' על הר סיני, וכתב (שמות כד, ט): ואל משה אמר עלה אל ה', הרי כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ וגו'.

יוצא א"כ, שבמעמד הר סיני השתנו שני דברים – משה רבינו עלה למעלה והקב"ה ירד למטה; מה בא המדרש הזה ללמד אותנו?

בואו נלך לנדבך נוסף וממנו נגיע אל יסוד הדברים :



משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

בס"ד

אם ככה, התורה ניתנה באש כדי שנדע את הכוח שיש לתורה! אדם שמקבל על עצמו עול תורה, הוא דבק בשכינה! הוא עושה בדיוק מה שעשתה רות המואביה – "וְרוּת דִּבְקָה בָּהּ" – שדבקה בנעמי! איך אמר עתניאל בן קנז? "אם אתה עושה כן מוטב ואם לאו הריני הולך לנסיסי לשאול" – אם אין תורה, אין חיים!

אלה היסודות שניתן ללמוד מהפרשה הזאת שניתנה במדבר. במדבר אין שום תענוגות. היא ניתנה במים שכל כולם זה השתוקקות, והיא ניתנה באש שכולה דביקות.

ממזבח – כך אומר המסילת ישרים [פכ"ו בביאור מדת הקדושה], תלמיד חכם שאוכל – מאכלו כקרבן, תלמיד חכם ששותה – כמוהו כמקריב נסכים – אדם כזה הופך להיות מעין מזבח, כי כל המהות שלו היא אש!

אומרים לנו הטור והב"ח, כשאתה מודה לקב"ה – על מה אתה מודה??? אתה מודה לו על כך שנתן לך את התורה באש – ולמה דוקא באש??? כי המושג של אש, זה דביקות בקב"ה!

אם כך ננהג, יזכנו הקב"ה שלא תמוש התורה מפינו ולא מפני זרענו ולא מפני זרע זרענו עד עולם, ונזכה בקרוב ממש, לביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן ואמן !!!



משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

בס"ד

פרשת במדבר – חובת ההשתדלות – שנת תשע"ו.

בא שו"ת מהרי"ט ושואל, ולמה מחכים עד פרשיות מטות – מסעי? – למה שלא יעשו את זה מיד לאחר הפסח – אנחנו נקרא פרשיות אחרי מות – קדושים לחוד, והם יקראו אותם מחוברות?

אומר המהרי"ט, פשוט מאד. היות ותושבי חו"ל רוצים להרוויח את שיטת ה**טור**, לקרוא את פרשת במדבר קודם חג השבועות!

נשאלת השאלה – א"כ מה טמון בפרשת במדבר, שחשוב כ"כ להצמיד אותה לחג השבועות?

בא המדרש רבה בפרשת השבוע, ושואל שאלה נפלאה; התורה חוזרת על המנין של בני ישראל ד' פעמים בפרשה⁸ – איפה?

בהתחלה מצוה הקב"ה את משה רבינו למנות אותם, ומשה רבינו מונה אותם – {במדבר א, כא} **פְּקֻדֵיהֶם לְמִטָּה רְאוּבֵן שֶׁשָׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְחֲמִשָּׁה מֵאוֹת ...** {כג} **פְּקֻדֵיהֶם לְמִטָּה שִׁמְעוֹן ...** {כה} **פְּקֻדֵיהֶם לְמִטָּה גָד ...** ולבסוף יש סיכום כללי – {מו} **וַיְהִי כָל הַפְּקֻדִים שֶׁשָׁה מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְחֲמִשָּׁה מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים**. מיד לאחר מכן, מצוה הקב"ה על הדגלים – שלשה בכל צד, והתורה מונה כמה נמצאים בכל צד; אומרת התורה: {שם ב, ג} **וְהַחֲנִים קִדְמָה מִזְרָחָה דָגֵל מַחֲנֵה יְהוּדָה לְצַבָּאתָם וְנָשִׂיא לְבָנֵי יְהוּדָה נַחֲשׁוֹן בֶּן עֲמִינדָב**: {ד} **וְצַבָּאוּ וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעָה וּשְׁבַעִים אֶלֶף וּשְׁשֵׁ מֵאוֹת**: {ה} **וְהַחֲנִים עָלָיו מִטָּה יִשָּׁשְׁכָר וְנָשִׂיא לְבָנֵי יִשָּׁשְׁכָר נַתָּנָל בֶּן צוּעָר**: {ו} **וְצַבָּאוּ וּפְקֻדָיו אַרְבָּעָה וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת**: {ז} **מִטָּה זָבוּלֹן וְנָשִׂיא לְבָנֵי זָבוּלֹן אֱלִיאֵב בֶּן חֵלֵן**: {ח} **וְצַבָּאוּ וּפְקֻדָיו שִׁבְעָה וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת**: {ט} **כָּל הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה יְהוּדָה מֵאֵת אֶלֶף וּשְׁמֹנִים אֶלֶף וּשְׁשֵׁת אֲלָפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת לְצַבָּאתָם רֵאשֶׁנָּה יִסְעוּ**;

⁸ **ברוך שאמר**: אמנם החומש הזה נקרא 'חומש הפקודים' על שם המנין של בני ישראל. אבל הפקודים' שישנם בחומש הזה, לכאורה, הם פעמיים: פעם א' בפרשת השבוע, ובפעם השנייה בפרשת פינחס; מתרצים חז"ל ואומרים, משה רבינו קיבל אותם במספר והחזירם במספר.

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת במדבר. מתחילים בס"ד את החומש הרביעי – 'חומש הפקודים'. נעמוד על נק' א' לפני שנכנס לנושא המרכזי בפרשה:

ע"פ דברי ה**טור**, פרשת במדבר צריכה להיות הפרשה הסמוכה לחג השבועות. אך השנה זה לא כך, והפרשה המקדימה לחג השבועות תהיה פרשת נשא.

כותב ה**טור** {סימן תכ"ח} – **מני וּעֲצָרוּ** קודם כל פרשת במדבר – מונים את ישראל, ולאחר מכן מגיע חג העצרת...

מובא בפוסקים, הסוברים כשיטת ה**טור**, שבשנה זו שפרשת נשא היא המקדימה את חג השבועות, יש לחלק את פרשת משפטים לשניים, ולשבת לאחר מכן קוראים פרשת {שמות כב, כד} **אִם כֶּסֶף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי**⁷, והסיבה לכך היא, שע"פ דברי ה**טור** פרשת במדבר צריכה להקדים את מעמד הר סיני (היינו שבועות). ולכן אלה הפוסקים כשיטת ה**טור**, מחלקים את פרשת משפטים לשניים על מנת להסמיק את פרשת במדבר לחג השבועות.

תושבי חו"ל יקראו בשבת הקרובה פרשת בחקותי, ופרשת שבוע הבא תהיה אצלם פרשת במדבר – ולמה? שביעי של פסח הסתיים השנה ביום שישי, ממילא באותה שבת קראנו בתורה פרשת אחרי מות. בשונה מתושבי חו"ל, שאצלם זה היה יו"ט שני של גלויות ולכן לא קראו פרשת אחרי מות; מתי הם קראו פרשת אחרי מות? בשבת שלאחר הרגל – כשאנחנו קראנו בארץ פרשת קדושים, הם קראו פרשת אחרי מות. ולכן מי שיטוס השבוע לחו"ל, יקרא פרשת בחקותי. ותושבי חו"ל שיגיעו לכאן תיחסר להם פרשה, היות ובשבת שעברה קראו פרשת בהר, והשבת יקראו בארץ ישראל פרשת במדבר – ממילא תיחסר להם פרשה; א"כ מה עושים אותם תלמידי ישיבות שהגיעו לארץ בר"ח אייר? בשבת הראשונה שהגיעו, הם קראו שתי פרשיות ביחד: בהר – בחקותי ואז התחברו לתושבי ארץ ישראל. א"כ מתי תושבי חו"ל נפגשים איתנו יחד? בפרשת מטות-מסעי; אנחנו נקרא מטות לחוד ומסעי לחוד, והם יקראו אותם מחוברות.

⁷ **ברוך שאמר**: מובא בספר **מנחת חינוך** בהוצאת מכון ירושלים בהרחבה גדולה.

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד. **אי באהל מועד, אמאי במדבר סיני** אם באהל מועד, למה במדבר סיני? **אלא חד לאורייתא וחד למשכנא** אחד לתורה ואחד למשכן.

כמדומני שהזהר מתכוון כאן, לשתי פעמים שמונים את בני ישראל: המנין הראשון, זה המנין של 603,550. אבל בסוף הפרשה, מונים פעם נוספת את שבט לוי שמונה 22,273; חוץ משני המנינים שבפרשה, הא' של עם ישראל והשני בדגלים, יש כאן מס' נוסף של שבט לוי – המכוון כנגד השראת השכינה! – ולמה?

אומר המדרש {במדבר רבה, פרשה ב, אות ג} – **הביאני אל בית ה', בשעה שנגלה הקדוש ברוך הוא על הר סיני ירדו עמו כ"ב רבבות של מלאכים, שנאמר (תהלים סח, יח): רכב אלהים רבתיים אלפי שנאן, והיו כלם עשויים דגלים דגלים, שנאמר (שיר השירים ה, י): דגול מרכבה, כיון שראו אותן ישראל שהם עשויים דגלים דגלים, התחילו מתאזים לדגלים, אמרו אלואי כך אנו נעשים דגלים כמותן, לכן נאמר: הביאני אל בית ה', זה סיני שנתנה בו התורה שנמשלה בין (משלי ט, ה): ושתו בין מסכתי, הוי: אל בית ה', זה סיני. ודגלו עלי אהבה, אמרו אלואי הוא מגדיל עלי אהבה, וכן הוא אומר (תהלים כ, ו): נרננה בישועתך וגו', אמר להם הקדוש ברוך הוא מה נתאיתם לעשות דגלים, חייכם שאני ממלא משאלותיכם, (תהלים כ, ו): ימלא ה' כל משאלותיך, מיד הודיע הקדוש ברוך הוא אותם לישראל ואמר למשה לך עשה אותם דגלים כמו שנתאזו.**

ישנה מחלוקת במדרשים, האם ירדו 22 אלף מלאכים או 220 אלף מלאכים, שנאמר {תהלים סח, יח} **רכב אלהים רבתיים אלפי שנאן; רבתיים** זה שני אלפים. **אלפי** זה אלפיים. מכאן משמע, שהקב"ה ירד עם 22 אלף מלאכים. לכן שבט לוי מנה 22,273 אלף, כנגד מחנה השכינה⁹ - היות וזה המינימום הנצרך להשראת השכינה במשכן – ומה הראיה לכך?

אומרת הגמרא {מסכת יבמות סג, ב – סד, א} – **ת"ר {במדבר ילו} ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל. מלמד שאין השכינה שורה על פחות משני אלפים ושני רבבות מישראל.**

נשאלת השאלה – איך יכול להיות, והרי בפרקי אבות נאמר {פ"ג מ"ו} **ומנין אפלו אחד, שנאמר (שמות כ), בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך** – אז איך אומרת הגמרא שצריך עשרים ושנים אלף!?

התשובה פשוטה. מיעוט השראת השכינה זה גם אחד שיושב ולומד. ריבוי נוסף של השראת השכינה, הוא בזוג שמקים בית. והמקסימום של השראת השכינה, הוא במינימום של עשרים ושנים אלף איש!

⁹ ברוך שאמר: עיין בכלי יקר בהרחבה.

נשאלת השאלה – בשביל מה התורה מפרטת פעם נוספת כמה כל שבט מנה, והרי פרק קודם ציינה זאת התורה!?

אומר המדרש {במדבר רבה, פרשה ב, אות יט} – **להודיע כמה היו חביבין לפניו, שהם היו צבאותיו ורוצה למנותן כל שעה, כאדם שיש לו סגלה חביבה עליו ביותר והוא מונה וחוזר ומונה עד כמה פעמים, כדי שידע חשבונו וישמח בה על כל מנין ומנין. כך היה הקדוש ברוך הוא שמח בזכירת מנין ישראל לומר כך צבאות יש לי בעולמי שעושים רצוני ומתנחם בהם.**

המילה **סגלה** נמצאת בתורה בפרשת יתרו, שנאמר {שמות יט, ה} **והייתם לי סגלה מכל העמים;**

אומר רש"י – **סגלה**. אוצר חביב, כמו {קהלת ב ח} וסגלת מלכים, כלי יקר ואבנים טובות שהמלכים גונזים אותם. כך אתם תהיו לי סגלה משאר אמות, ולא תאמרו אתם לבדכם שלי ואין לי אחרים עמכם, ומה יש לי עוד שתהא חבתכם נכרת.

אומרת המשנה {אבות פ"ג, מ"ד} – **חביב אדם שנברא בצלם.**

אומר הספורנו – **והייתם לי סגלה מכל העמים**. אף על פי שכל המין האנושי יקר אצלי מכל יתר הנמצאים השפלים, כי הוא לבדו המכוון בהם, כאמרם ז"ל (אבות) חביב אדם שנברא בצלם מכל מקום אתם תהיו לי סגולה מכלם: **ואתם תהיו לי ממלכת כהנים**. ובזה תהיו סגולה מכלם כי תהיו ממלכת כהנים להבין ולהורות לכל המין האנושי לקרוא כלם בשם ה', ולעבדו שכם אחד, כמו שיהיה ענין ישראל לעתיד לבא, כאמרו ואתם כהני ה' תקראו וכאמרו כי מציון תצא תורה.

כתוספת לדברים. הייתי רוצה לעמוד על נק' נוספת:

אומרת התורה: {במדבר א, א} **וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד וגו'.**

נשאלת השאלה – בשביל מה נאמר כאן גם '**במדבר סיני**' וגם '**באהל מועד**'!?

אומר הזוהר הקדוש {ח"ג דף ק"ז ע"ב} – **תא חזי, כל מלה דבטי לאתיישבא בדוכתיה בא ראה, כל דבר שצריך להתישב במקומו, לא מתיישבא עד דאדבר בפומא, ואתמני עליה לא מתישב עד שצריך בפה, ומתמנה עליו. אוף הכא, בעא קודשא בריך הוא למפקד סילין דאורייתא, וסילין דמשכנא אף כאן. רצה הקדוש ברוך הוא לפקד סילות התורה וסילות המשכן, וכלהו קוין קסד ולא מתפרשי דא מן דא וכלם היו כאחד ולא נפרדים זה מזה, כלא קגונא דלעילא הכל כמו למעלה, דהא אורייתא ומשכנא לא מתפרשי דא מן דא, ואזלין פסדא שהרי התורה והמשכן לא נפרדים זה מזה, והולכים כאחד. ובגין פה, סיליהון עאלין בחושבנא לאשתמודעא גבייהו ומשום זה סילותיהם עולים בחשבון להודיע אליהם, בר אינון אסרנין דלית לון חושבנא פרט לאותם אחרים שאין להם חשבון. ובגין פה קתיב, וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד ולכן כתוב,**

כה' כי אין בלתיך, כך לא ימיר ישראל באומה אחרת, וזה שכתוב {שה"ש ב' דודי לי ואני לו, אני קדוש ואתם קדושים, אל תמירוני כשם שאין אני ממיר אתכם, אתם קרויין צאן, כשם שאין ממירין בהמה בבהמה כך איני ממיר אתכם.

אומר הרב אברהם ברוידא, זה מה שנאמר בפס' {ויקרא כז, י'} **וְלֹא יִמִּיר אֶתְּךָ טוֹב בְּרָע אוֹ רָע בְּטוֹב**, היינו שלא ימיר ישראל את הטוב שהוא הקב"ה – 'ברע' היינו ע"ז – ו"זה לעומת זה עשה האלקים", היינו כמו שהקב"ה לא ימיר אותנו באומה אחרת, כך גם אנחנו מתחייבים לו שלא נמיר אותו בע"ז ח"ו. ולכן נסמכו הפרשיות הללו זו לזו, היות ויש לנו הבטחה מהקב"ה שלא יחליפנו באומה אחרת.

לאחר הדברים האלה, נוכל להיכנס לנושא נוסף – מדוע פרשת במדבר צריכה להיות סמוכה לחג השבועות:

בסוף הפרשה, עוסקת התורה במנין של שבט לוי, שהיה 22,273. מצוה הקב"ה את משה רבינו למנות את בני ישראל – שע"פ דברי חז"ל היה מנינם 603,550. ולאחר מכן מצוה למנות את שבט לוי, שמתחיל בג' המשפחות של שבט לוי;

אומרת התורה: {במדבר ג, יז} **וַיְהִי אֵלֶּה בְּנֵי לֵוִי בְּשִׁמְתָם גֵּרְשׁוֹן וְקָהֵת וּמֵרָרִי**, משה רבינו מתחיל למנות אותם כל א' מבן חודש ומעלה, ולבסוף מגיע לסיכום הכולל של 22,273. בא מיד הקב"ה, ומצוה על משה רבינו למנות את שבט לוי וג' משפחותם על נשיאת המשכן – כל משפחה הופקדה על לקיחת חלק מסוים מהמשכן;

אומרת התורה: {שם כג} **מִשְׁפַּחַת הַגֵּרְשֵׁנִי אַחֲרֵי הַמִּשְׁכָּן יִחְנוּ יָמָּה ... {כה} וּמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי גֵרְשׁוֹן בְּאֶהֱל מוֹעֵד הַמִּשְׁכָּן וְהָאֶהֱל מִקְסָהוּ וּמִסָּךְ פֶּתַח אֶהֱל מוֹעֵד: {כו} וְקִלְעֵי הַחֹצֵר וְאֶת מִסָּךְ פֶּתַח הַחֹצֵר אֲשֶׁר עַל הַמִּשְׁכָּן וְעַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֶת מִיתָרָיו לְכָל עֲבֹדָתוֹ ... {כט} מִשְׁפַּחַת בְּנֵי קָהֵת יִחְנוּ עַל יָרֵךְ הַמִּשְׁכָּן תִּימָנָה ... {לא} וּמִשְׁמֶרֶתָם הָאָרֶן וְהַשֻּׁלְחָן וְהַמִּנְחָה וְהַמִּזְבֵּחַ וְכָלִי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר יִשְׁרְתוּ בָּהֶם וְהַמִּסָּךְ וְכָל עֲבֹדָתוֹ ... {לג} לְמִרְרֵי מִשְׁפַּחַת הַמַּחֲלִי וּמִשְׁפַּחַת הַמוֹשִׁי אֵלֶּה הֵם מִשְׁפַּחַת מִרְרֵי ... {לו} וּפְקֻדַּת מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי מִרְרֵי קָרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחָיו וְעַמֻּדָיו וְאֹדְנָיו וְכָל כְּלָיו וְכָל עֲבֹדָתוֹ: {לז} וְעַמֻּדֵי הַחֹצֵר סָבִיב וְאֹדְנֵיהֶם וִיתְדֹתֶם וּמִיתְרֵיהֶם.**

באים חז"ל במדרש ושואלים, למה נתן הקב"ה להכניס את קהת לפני גרשון במנין התפקידים למשכן – והרי גרשון הוא הבכור?

אומר המדרש {במדבר רבה, פרשה ד, אות יב} – **(במדבר ד, א): מִתּוֹךְ בְּנֵי לֵוִי, שְׁמַכֵּל בְּנֵי לֵוִי לֹא חֲשׁוּבִים כְּבְנֵי קָהֵת, וּמֵהֶם כֹּהֲנִים וְלוֹיִם, וְלִפִּי שְׁהִיּוּ חֲשׁוּבִים, וְעוֹד שְׁעֲבֹדָתָן הִיְתָה קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים, לְפִיכָךְ נִמְנוּ תַּחֲלָה, שְׂאֵת מוֹצֵא קְשָׁמָנָן מִבֵּין חֹדֶשׁ לְפָדוֹת הַבְּכוֹרִים נִמְנוּ דֶּרֶךְ תּוֹלְדוֹתֶם, גֵּרְשׁוֹן תַּחֲלָה וְאַחֵר קָהֵת וְאַחֵר מִרְרֵי, אֲבָל כָּאֵן שְׁמָנָן**

אומר המהרש"א – ואמר שאינה שורה בפחות מכ"ב אלף כו' דוגמת מחנה שכינה של מעלה שהם כ"ב אלף מלאכים כמ"ש {תהילים סח, יח} **רָכַב אֱלֹהִים רַבְתִּים אֶלְפֵי שָׁנָן אֲדָנִי בָם סִינִי בִקְדֹשׁ**, וכן בדוגמא זו היה באותו דור מחנה לוי כ"ב אלף כולם צדיקים שהשכינה שורה עליהם ולא היו בכלל חטא דור המדבר והם היו ממש המרכבה שהם נשאו כלי הקודש שהשכינה שורה עליהם ...

ע"פ הדברים האלה, נוכל להבין דבר נפלא:

אומרת התורה: {א, ג} **תִּפְקְדוּ אֶתְּם לְצַבְאֹתֶם אֶתְּהָרָן**;

נשאלת השאלה – בפרשת כי תשא, לאחר חטא העגל, מי שספר את בני ישראל היה משה רבינו לבדו ללא אהרן הכהן, אז מה קרה שכאן גם אהרן הכהן נדרש לספור?

אומר בעל הטורים – **אתה ואהרן**. ולמעלה בכי תשא לא סייע אהרן באותו מנין לפי שעל ידו נעשה העגל שבשבילו הוצרכו למנין לכך לא מנאן הוא.

אומר הספר שביב אור, בפרשת השבוע מנו את בני ישראל משה ואהרן היות והיו כאן שתי ספירות: ספירה א' של משה רבינו – נותן התורה, שמנה את אלו הראויים לקבל את התורה, וספירה ב' של אהרן הכהן שספר את בני לוי – שדרכם היתה השראת השכינה.

לכן פתחה הפרשה: {במדבר א, א} **וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינִי בְּאֶהֱל מוֹעֵד** וגו' – יש ספירה של 'מדבר סיני' – קבלת התורה, זה 603,550. ויש ספירה נוספת בראשות אהרן הכהן – **'בְּאֶהֱל מוֹעֵד'** – שם היו נמצאים הלויים.

לאחר הדברים האלה, הייתי רוצה לעמוד על נק' נוספת:

נשאלת השאלה – למה נסמכה פרשת בחקוטי לפרשת במדבר?

כותב האזנים לתורה – מפני שבנ"י נמנו מפני חיבתם, וע"י הדגלים, הסובבים את ארון ה', נדמו למלאכי השרת שסבבו את המרכבה בשעת מתן תורה, ונתקנאו אומות העולם בנו ושאלו, למה זכו לזה בני ישראל, וענה להם הקב"ה, שהוא משרה את שכינתו רק על המיוחסים, ובנ"י נתיחסו למשפחותם לבית אבותם, מה שאין האומות יכולים לעשות. ושמה יעלה על הדעת, שבזמן מן הזמנים יחטאו ח"ו ב"י והגויים יטיבו את מעשיהם ואז ימיר הקב"ה אותנו ח"ו באומה אחרת – לפיכך נסמכה פ' הפקודים והדגלים אל האמור בסוף ויקרא: "לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו..." וכמאמרם ז"ל, ואף הוא נשבע לנו, שאין מעביר אותנו באומה אחרת (גיטין נ"ז).

כותב רבינו בחיי – ומה שנסמכה פרשה זו של חומש הפקודים לפרשת תמורה של מעלה, אמרו במדרש ללמדך מה הקב"ה יחיד ואין לו תמורה, שנאמר {ש"א ב' א' אין קדוש



משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

בא הכלי יקר ושואל שאלה עצומה – ולמה לא נתן הקב"ה לגרשון לקחת את הארון, וממילא היה כותב אותו כסדרו?!

כותב הכלי יקר – נשא את ראש בני גרשון. היה לו למנות תחילה את בני גרשון הבכור, ומה שרצו לתקן זה במדרש הרבתי (ו.א) לומר שלפי שנמסר משא הארון אל קהת ע"כ מנאו תחילה לכבוד הארון היא גופא קשיא למה לא מסר משא הארון אל הבכור לכבדו ביתר שאת ועוז התורה אשר לה משפט הבכורה.

והקרב אלי לומר בזה, שרצה הקב"ה להראות שכבוד חכמים ינחלו כדי ללמד דעת את העם שיכבדו את לומדי התורה ולקרא לקדוש ה' מכובד לקדשו בכל דבר שבקדושה, כדרך שמנה את קהת תחילה בעבור משא דבר ה' אשר אתו. ואילו היה נותן הארון לגרשון הבכור הייתי אומר שבעבור הבכורה מנאו תחילה ולא הייתי תולה החשיבות במשא הארון ע"כ מסר הארון אל קהת ומנאו תחילה וידעו הכל ליתן כבוד לתורה וללומדיה. אך מדסמך בעל המדרש ענין זה לפסוק יקרה היא מפנינים (משלי ג.טו) כדאיתא ברבתי ודאי כוונתו להורות שכתר תורה הפקר לכל וע"כ לא ניתן הארון אל הבכור שלא יהיה תפארתו לומר אני ראוי לכתר תורה יתר מזולתי אלא הכל שוין בה לכך נאמר יקרה היא מפנינים. היינו מכ"ג שנכנס לפני ולפנים כי לכתר כהונה אין זוכה כ"א מי שהוא מזרע אהרן אבל כתר תורה הפקר לכל והכל זוכין אליו, ויקרה היא מפנינים, מכתר מלכות שיש לו זהב ורב פנינים ואין זוכה בו כ"א מי שהוא מזרע דוד אבל לכתר תורה הכל זוכין ומטעם זה דרש ברבתי יקרה היא מפנינים מן הבכורה כד"א וזאת לפנים בישראל, (רות ד.ז) כי אל הבכורה אין זוכה כ"א מי שנולד ראשונה אבל לתורה הכל זוכין. ד"א לכן לא ניתן משא הארון אל הבכור שלא תזוז דעתו עליו ביותר. וי"א הטעם לפי שמן קהת יצאו משה ואהרן מקבלי התורה.

מהדברים האלה, הייתי רוצה להביא מרגלית נפלאה;

באה המשנה במסכת תמיד, ומביאה את סדר העבודה שעושים בקרבן התמיד;

אומרת המשנה {שם פ"ג מ"א} – **אמר להם הממנה** על הפייסות, לאחר שבאו הכהנים ללשכת הגזית: **באו והפיסו והגרילו: מי שוחט את קרבן התמיד; מי זורק את דמו, מי מדשן מזבח הפנימי מוריד את האפר מעל מזבח הקטורת שבהיכל, מי מדשן את המנורה מוציא מנרות המנורה את האפר והפסולת ומתקנו להדלקה, מי מעלה אברים של קרבן התמיד לכבש, הראש והרגל...**

למנות על כלי הקדש, לפי חשיבות עבודתו מנא, קהת, לפי שהיה ממנה על הארון ועל קדשי הקדשים, זכה למנות תחילה, ואחריו גרשון, שהיה בכור והיה ממנה על היריעות ועל אהל מועד, ואחריו מררי שהיה ממנה על הקרשים ועל הבריחים ועל העמודים ועל האדנים ועל היתדות.

פרשת השבוע מסתיימת עם בני קהת. בשבוע הבא, עוסקת התורה בבני גרשון כמ"ש (ד, כב) **נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבתם למשפחתם.**

נשאלת השאלה – ולמה לא עוסקת התורה בשלושתם יחד, למה חתכו את הפרשה באמצע – קהת בפני עצמו, וגרשון ומררי בפרשת שבוע הבא? ועוד, למה היה צריך לסיים את הפרשה בדבר רע, שנאמר (ד, כ) **ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו?**

שאלה נוספת שצריכה ביאור, אם אמרנו שע"פ חשיבותם נימנו ולכן נמנה קהת ראשון – שלקח את הארון ואת המנורה ואת המזבחות ואת כלי הקודש, ואחריו נמנה גרשון – שלקח את היריעות, ואחריו נמנה מררי – שלקח את הקרשים, א"כ מה חשוב יותר – קרשים, אדנים, יתדות או יריעות?

לכאורה, אני הייתי אומר שקרשים חשובים יותר – כי אם אין קרשים אז גם אין יריעות, וא"כ מררי היה צריך להימנות ראשון ורק לאחריו היה צריך להימנות גרשון!

אומר האזנים לתורה, מהלכות סוכה לומדים, שהדבר לא כך; מה יותר חשוב – דפנות הסוכה או הסכך מלמעלה? – הדפנות יכולות להיות גם מדבר המקבל טומאה, מה שאין כן בסכך שלא יכול להיות מדבר המקבל טומאה – ללמדך, שהסכך – הכיסוי, חשוב יותר!

אומר המדרש {במדבר רבה, פרשה ו, אות א} – אומר שלמה המלך: (משלי ג, טו): **יקרה היא מפנינים וכל חפציו לא ישוו בה; יקרה היא מפנינים, מדבר בקהת וגרשון, אף על פי שגרשון בכור ומצינו שבכל מקום חלק הכתוב כבוד לבכור, לפי שהיה קהת טוען הארון ששם התורה הקדימו הכתוב לגרשון, שבתחלה אמר (במדבר ד, ב): נשא את ראש בני קהת, ואחר כך אמר: נשא את ראש בני גרשון וגו', הוי' יקרה היא מפנינים, מבכור שיצא ראשון, ואין פנינים אלא תחלה, כמה דתימא (רות ד, ז): וזאת לפנים בישראל¹⁰.**

¹⁰ **ברוך שאמר:** 'לפנים' מלשון 'לפני' – הכוונה לגרשון שנולד קודם, אבל אעפ"כ "יקרה היא מפנינים" – זה שלוקח את הארון חשוב יותר ממי שנולד לפני! – ולכן מזה ששם הקב"ה את קהת לפני גרשון, לומדים כמה חשובה היא התורה! – ומצינו זאת אצל יעקב אבינו שבירך את מנשה ואפרים; למרות שמנשה היה הבכור, הוא בירך את אפרים קודם היות והוא עתיד להיות גדול

ממנו – שמאפרים יצא יהושע בן נון, שהיה מנחיל התורה לישראל!



משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

בין ארבעה בני אדם ודאי אל הוא בעזרם, ולזה נאמר בהם כל בא לצבא בבני גרשון, ובבני מררי אמר 'כל הבא' ובבני קהת אמר 'כל בא' – לומר שבאו בחיבה ובמהרה אף על פי שעבודתם כבידה שלא ידעו שהארון נושא נושאי.

א"כ למדנו שקשה מאד לשאת את התורה. אבל מלמדים אותנו חז"ל, שברגע שאדם מקבל על עצמו עול תורה, הוא זוכה לעזר שמים מיוחד! – נוכיח את הדברים מדברי חז"ל:

מספר המדרש (קהלת רבה, פרשה א, אות א) – מעשה ברבי חנינא בן דוסא שראה בני עירו מעלין נדרים ונדבות לירושלים, אמר הכל מעלין לירושלים נדרים ונדבות ואני איני מעלה דבר, מה עשה, יצא למדבריה של עירו וראה שם אבן אחת, ושבעה וסתתה ומרקה, ואמר הרי עלי להעלותה לירושלים, בקש לשכר לו פועלים, נדמנו לו חמשה בני אדם, אמר להן מעלין לי אתם אבן זו לירושלים, אמרו לו תן לנו חמשה סלעים ואנו מעלים אותה לירושלים, בקש לתן להם ולא נמצא בידו דבר לשעה, הניחוהו והלכו להם, זמן לו הקדוש ברוך הוא חמשה מלאכים בדמות בני אדם, אמר להם אתם מעלין לי אבן זו, אמרו לו תן לנו חמשה סלעים ואנו מעלין לך אבן לירושלים, ובלבד בתנאי שתתן ירך ואצבעך עמנו שתשים איתנו יד ונעלה אותה ביחד לירושלים! נתן ידו ואצבעו עמם ונמצאו עומדים בירושלים, בקש לתן להם שכרן ולא מצא, נכנס ללשכת הגזית ושאל בשבילם, אמרו לו דומה שמלאכי השרת העלו אבן לירושלים, וקראו עליו המקרא הזה: חזית איש מהיר במלאכתו לפני מלכים יתיצב, קרי ביה לפני מלאכים יתיצב.

לכאורה, בשביל מה היו צריכים המלאכים את עזרתו של רבי חנינא בן דוסא, הם הרי היו יכולים להסתדר לבד?

ע"פ מה שאמרנו, התשובה פשוטה מאד. הם רצו לראות את ההשתדלות של רבי חנינא בן דוסא – "לשים את היד על האבנים אתה יכול נכון? אז תשים!" – אותו הדבר היה עם בני משפחת קהת. הם לא חשבו בכלל שיש באפשרותם את היכולת לשאת את הארון. אבל את הפעולה הראשונה הם יכלו לעשות, ולבסוף הארון נשא את נושאו!

אם אלה הם פני הדברים, נוכל לעמוד על יסוד נפלא שמופיע בספר המאור שבתורה;

אומר המדרש (ויקרא רבה, פרשה יט, אות ב) – אמר רבי אמי (משלי כד, ז): ראמות לאויל חכמות. [משל א'] אמר רבי יוחנן לכרך תלוי באוירו של בית, מי שטפס אומר מי יכול להוריד את זה, מי שפקח אומר ולא אחר תלאו, אלא מביא שני קנים ומספקן זה לזה ומורידו. כך מי שטפס אומר מי יכול ללמד תורה שבלבו של חכם, מי שפקח אומר והוא לא מאחר למדה, אלא הריני לומד שתי הלכות היום ושתיים למחר עד שאני לומד את כל התורה כלה. [משל ב'] אמר

העבודה הזאת היתה מתחלקת בין י"ג כהנים. עושים פיס וכל כהן מקבל את העבודה שלו. סיימו לשחוט ולעשות את כל העבודה – העלו את האיברים על גבי המזבח;

אומרת המשנה (פ"ד מ"ג) – וירדו ובאו להם ללשכת הגזית, לקרות את שמע.

לאחר מכן, אומרת המשנה הבאה (פ"ה מ"א) – **אמר להם הממנה, ברכו ברכה אחת, והן ברכו** בגמרא [ברכות יא, ב] מבואר, שהיא ברכת 'אהבה רבה' שלפני קריאת שמע; אבל ברכת 'יוצר אור' לא היו מברכים אלא לאחר שזרחה החמה והתפשט האור, וסדר ברכות אינו מעכב. **קראו עשרת הדברים** עשרת הדברות, **שמע, והיה אם שמע, ויאמר. ברכו את העם שלש ברכות, אמת ויציב, ועבודה, וברכת כהנים. ובשבת מוסיפין ברכה אחת למשמר היוצא.**

א"כ הם היו צריכים לקרוא קריאת שמע. כמה זמן לוקח לקרוא קריאת שמע? – בין שלש לחמש דק'. ואיפה היו קוראים אותה?! בלשכת הגזית!

נשאלת השאלה – ולמה שלא יישארו על יד המזבח ויקראו שם, למה צריך לרדת בחזרה ללשכת הגזית ורק שם לקרוא¹¹?

כותב היכין – והקשה רבינו הבאר שבע למה לא קראו קריאת שמע בעזרה. **ונלפע"ד** משום דאחר הק"ש התפללו מיד כריש פ"ה, ובגזית שעוסקים שם בתורה, בטוח טפי שתקובל תפלתם¹² שיתפללו קודם שיקטירו ויקריבו הקרבנות, דבמקום רנה שם תהא תפלה, ואוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב.

בא השפתי כהן ועומד על נק' נפלאה;

אם נשים לב, אצל קהת נאמר {ד, ג} **כל בא לצבא**, ואילו אצל גרשון ומררי נאמר **"כל הבא לצבא"** – ולמה השינוי הזה?

כמה שקל הארון?

לכאורה כמה טונות. אמר הקב"ה לאלעזר: "אתה ממונה על שבט קהת" – ולמה דוקא הוא?

אמר השפתי כהן – אבל בני קהת לפי שעבודת הקודש עליהם שהם כלים המקודשים עליהם, בכתף ישאו, לזה אלעזר שהוא הסגן פקיד עליהם, ועוד להורות שאל עזרם – כי אי אפשר לשאת הארון לא עשרה ולא עשרים בני אדם, לפי שהכפורת לבדה היתה עוביה טפח והיתה אמתים וחצי אורכה ואמה וחצי רוחבה והכרובים מקשה זהב, והיה נישא

¹¹ ברוך שאמר: כך שואל הבאר שבע.

¹² ברוך שאמר: שלכאורה, היינו אומרים שהתפילה תקובל ביותר על גבי המזבח.



משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

קנייבסקי זצוק"ל; אמר החכם לטיפש: "תיכנס אליו ותשאל אותו מה שאתה רוצה, תראה איך הוא עונה לך על הכל!"

נכנס אליו הטיפש ושאל: "כמה פעמים כתוב 'אביי' בש"ס?"

"362"

"כמה פעמים כתוב 'רבה'?"

"268"

אמר הטיפש לחכם: "תגיד, אתה חושב שאני יכל להיות כמוהו? בחיים לא! גם אם אלמד 2000 שנה, אין סיכוי! חבל על המאמץ"

אמר לו החכם: "אתה חושב שהוא נולד ככה? הוא לקח 'סולם' – עוד שתי הלכות בכל יום ... עוד שתי משניות ביום ... עוד דף גמרא ביום ... עוד פרק ... צריך רק להתחיל!"

המשל השני, מדבר על שני טיפשים. הראש שלהם לא תופס כלום. הם מגיעים ליד הנהר¹³ - "בקשה אדוני, רוצים לעבוד?"

"כן"

"בבקשה להעביר את המים האלה לתוך החבית" – הם מנסים, אבל הכל מחורר. למה הכוונה?

אדם יושב בשיעור. שעה-שעה וחצי. בסוף השיעור אתה שואל אותו: "מה הבנת?"

☹️ (כלום)

"שעה וחצי ישבת בשיעור, מה הבנת?"

"תאמין לי, לא הבנתי..."

"איך לא הבנת?!"

"כי אני מסננת" – נכנס בחור אחד, יוצא בחור השני!

אומר אותו אדם: "אם ככה, אין לי מה לבוא לשיעורים. בין כה אני לא קולט שום דבר..."

אומר לו החכם שבטיפשים: "מה אכפת לך מה אתה קולט ומה לא? בסוף השיעור תקבל את השכר שלך? מה אכפת לך אם הכל נשפך? תעשה מה שאתה יכל!"

מסופר על ילד אחד שהגיע לביתו עם תעודה שכולה 'בלתי מספיק', חוץ מזמרה 'טוב מאוד'. הוא פחד מאבא שלו פחד מות – זה לא כמו היום, שההורים מפחדים מהילדים ☺; הוא מגיע לאבא שלו: "אבא, קיבלתי את התעודה"

"נו, תתחיל לקרוא..."

¹³ שהתורה נמשלה למים.

רבי לוי מִשְׁל לְטֶרְסֶקֶל נְקוּב (סל מלא חורים) שְׁשָׁכַר בְּעֵלְיוֹ פּוֹעֲלִים לְמִלְאָתוֹ, מִי שְׁטָפַשׁ מִהוּ אוֹמֵר, מֶה אֲנִי מוֹעִיל, מְכַנֵּס בָּזוּ וּמוֹצִיא בָּזוּ, מִי שְׁפָקַח מִהוּ אוֹמֵר, וְלֹא שָׁכַר כָּל חֲבִית וְחֲבִית אֲנִי נוֹטֵל. כִּךְ מִי שֶׁהוּא טָפַשׁ מִהוּ אוֹמֵר מֶה אֲנִי מוֹעִיל לְלִמּוּד תּוֹרָה וּמִשְׁכָּחָהּ, מִי שֶׁהוּא פָקַח מִהוּ אוֹמֵר וְלֹא שָׁכַר יִגְיעָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן.

המשל הוא אותו משל, רק בשני סיפורים שונים; נספר את המשל בשפה שלנו:

חכם וטיפש נכנסים לאולם בגובה 50 מטר, ורואים לחם על התקרה. אומר החכם לטיפש: "בוא ונוריד את הלחם!"

"מה להוריד? 50 מטר גובה, איך תגיע לזה?"

אומר לו החכם: "הרי מישהו תקע את זה שמה, זה לא בא מעצמו. בוא ננסה להוריד את זה"

"אתה יודע מה זה להביא סולם 50 מטר? אין סיכוי!"; הטיפש הלך הביתה, ומה עשה החכם? הביא סולם וטיפס לאט לאט עד שהגיע!

המשל השני:

הולכים שנים על גדת הנהר. פוגש אותם בן אדם: "אתם מחפשים עבודה?"

"כן"

"יש כאן שתי חביות ריקות. אני רוצה למלאות אותם ממי הנהר. אבל יש עוד דבר אחד, אתם ממלאים את החבית מהספלים שאתן לכם בלבד!"

"כמה אתה משלם?"

"300 ₪ ליום."

"מתי מתחילים?"

"עכשיו!"

התחילו לעבוד; תוך כדי עבודה, התברר להם שהחבית מחוררת! אמר הטיפש לחכם: "תגיד לי אתה נורמלי, כל היום נעבוד לחינם?"

אמר לו החכם: "מה אכפת לך, בסוף היום אתה מקבל 300 שקל? הוא אמר לך להכניס לחבית הזאת!"

נשאלת השאלה – מה בא המשל הזה לומר לנו?

אומר הספר **המאור שבתורה**, בא המשל להסביר לנו את תחילת דרכם של שני סוגי אנשים בלימוד התורה – שני בני אדם בני 60 חזרו בתשובה והחליטו שהם רוצים לגדול ולהתמיד בלימוד התורה. הלכו השנים לגאון הגדול ר' **חיים**



משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

אמר לו אליהו: "אתה עושה רק פעולה אחת – זורק את הקֶהָה. כמה דגים תצליח לדוג? אין לך שליטה על זה. רק הקב"ה שולט בזה!"

אומר הקב"ה: "את אותו הדבר תעשה בבית המדרש. כנס ותלמד. כמה 'דגים' תצליח לדוג, זה לא עסק שלך. זו לא תשובה ש'אין לך שכל'! אם בראתי אותך בלי שכל, תלך לשמוע שיעור בלי שכל! – אתה תעשה את ההשתדלות שלך בכך שתגיע לשיעור – כמה תקלוט? זה כבר לא עסק שלך!"

פרשת השבוע, פרשת במדבר. בדר"כ פרשת במדבר נסמכת לחג השבועות – ולמה? הפרשה מסיימת בבני קהת, שעשו את ההשתדלות שלהם בנשיאת הארון – לכאורה, לא היה להם שום סיכוי להצליח ולנשוא את הארון, אבל הם עשו את ההשתדלות שלהם – שמו את ידם, וממילא זכו לעזר שמים! – ללמדנו בא הכתוב, שאמנם לא כל א' יכול להיות מרן שר התורה. אבל חובתנו לעשות מה שאנחנו יכולים לעשות – שתי הלכות ביום, עוד משנה, עוד דף גמרא וכו' ומן השמים יסייעו לך!

הייתי לפני כמה שנים בחו"ל ב'שבע ברכות', והיה שם בדחן א' שסיפר סיפור; בארה"ב ישנו חוק, שחודש א' בשנה מותר לצוד צבאים. יש שמורות סגורות ששם הם גדלים, מגיעים הציידים באותו חודש – מקבלים רובה צלפים בכניסה ונכנסים לצוד.

יום א' התארגן בית כנסת א' בארה"ב – "יוצאים לצייד!"¹⁴ – לפני שהם יצאו, הם פנו לרב – "הרב יבוא איתנו!"

"תגידו אתם נורמליים?! – שאני אבוא אתכם לשם?!"

"למה לא הרב?! בדרך תיתן לנו קצת דברי תורה! וגם במארבים שמחכים לצבאים שיבואו – נדבר דברי תורה במקום סתם בדיחות!"

לבסוף הרב השתכנע – הגיעו למקום – כל א' קיבל רובה ציד והתמקמו במארבים; עוברות השעות ... הרב מעביר את זמנם בדברי תורה – ואז פתאום הם קולטים צבי שמגיע מההר, ששקל בסביבות הארבע מאות ק"ג – כנראה שהיה האבא של השבט ☺

כולם דורכים את הנשקים – "עד שהוא לא נכנס בכוונת של כולם – לא יורים! הרב! אתה תיתן הוראה מתי לירות!"

"כולם רואים אותו בכוונת???", שאל הרב.

"כן!"

"תורה – בלתי מספיק" – מרים את הידיים על הראש, מחשש לבומבה ... "משנה – בלתי מספיק" – מרים את הידיים על הראש, מחשש לבומבה ... וככה אחרי כל מקצוע ומקצוע; הוא מכיר את אבא שלו, יש לו חגורה 7 צול, אין לו בעיה להוריד לו אותה על הגוף שצריך ☺

מגיע הילד לזמְרָה – "טוב מאוד" – הוא מחייך ומוריד את הידיים מהראש – ברוך ה' הוא במקלה של הרב רובין ☺ – פתאום הוא מקבל בומבה לשני הכיוונים!

לאחר בכי של שתי דקות, הוא ניגש לאבא שלו: "אבא, כל התעודה 'בלתי מספיק', לא עשית לי כלום. אחד 'טוב מאוד' הכנסת לי מכות?!"

אמר לו האבא: "עם כזאת תעודה, עוד היה לך כח לשיר?!" ☺

משל נוסף, מובא במדרש תנחומא בפרשת וילך;

מספר המדרש לתנחומא, פרשת וילך, אות ב – אָמַר אֱלֹהִים זָכְרוּנוּ לְבִרְכָּהּ, פֶּעַם אַחַת הֵייתִי מְהִלָּךְ בְּדֶרֶךְ וּמִצְאֵתִי אָדָם אֶחָד, וְהָיָה מְלַעֵג לִי וּמִתְלוֹצֵץ בִּי. אֲמַרְתִּי לוֹ, מָה אַתָּה מְשִׁיב לְיוֹם הַדִּין אַחֵר שְׁלֹא לְמַדְתָּ תוֹרָה. אָמַר, יֵשׁ לִי לְהַשִּׁיב, בֵּינָה וְדַעַת וְלֵב שְׁלֹא נָתַנּוּ לִי מִן הַשָּׁמַיִם. אֲמַרְתִּי לוֹ, מָה מְלַאכְתָּךְ. אָמַר לִי, צִיד עוֹפּוֹת וְדָגִים אֲנִי. אֲמַרְתִּי לוֹ, מִי נָתַן לָךְ דַּעַת וְלֵב לִיקַח פִּשְׁתָּן וְלִטְוֹתוֹ וְלֶאֱרֹגוֹ וְלַעֲשׂוֹת הַמְּצוּדוֹת וְלַקַּחַת בָּהֶן דָּגִים וְעוֹפּוֹת וּלְמַכְרָם. אָמַר לִי, בֵּינָה וְדַעַת שֶׁנָּתַנּוּ לִי מִן הַשָּׁמַיִם. אֲמַרְתִּי לוֹ, לִיקַח אֶת הַפִּשְׁתָּן לֶאֱרֹג וְלִטְוֹת וְלַקַּחַת הַדָּגִים וְהַעוֹפּוֹת, נָתַנּוּ לָךְ בֵּינָה וְדַעַת. אָבֵל לִקְנוֹת אֶת הַתּוֹרָה לֹא נָתַנּוּ לָךְ בֵּינָה. וְכִתִּיב: כִּי קָרֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מֵאֵד בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ (דְּבָרִים ל, יד). מִיֵּד הִרְהַר בְּלִבּוֹ וְהָרִים קוֹלוֹ בְּבִכִּי. אֲמַרְתִּי לוֹ, בְּנִי, אֵל יָרַע לָךְ, שֶׁכָּל בְּאֵי הָעוֹלָם כִּיּוֹן שָׁבְאִין וְנִמְשָׁכִין מִן הַתּוֹרָה, מוֹכִיחִין עֲלֵיהֶם, שְׁנֹאֲמַר: וּבִשּׁוֹ עוֹבְדֵי פִשְׁתִּים שְׂרִיקוֹת וְאַרְגִּים חוֹרִי (ישעיה יט, ט), וְעָלְיוּ וְעַל כִּיּוֹצֵא בּוֹ וְעַל הַדּוֹמִין לוֹ וְעַל הָעוֹשִׂין כְּמַעֲשָׂיו. וְאַחֲרִית דְּבָר, יֵרָאֵת ה'. וְעוֹשִׂין בְּאֵמוּנָה, בּוֹ מוֹנֶה מְלַאכְתּוֹ וְרֹאֵי לַחַי הָעוֹלָם הַבָּא.

לכאורה, מה אומר כאן המדרש? בא אותו בנאדם ואומר לאליהו הנביא: "אין לי שכל ללמוד תורה, איך אתה משווה לימוד תורה לדייג?!"

אומר לו אליהו הנביא יסוד נורא:

על גדת הנהר יושבים חמשה דייגים. לכל אחד יש בדלי מספר אחר של דגים שהצליח לדוג; "תגיד לי, למה דוד הצליח לדוג 10 דגים, שלמה 5 דגים ומשה רק דג אחד? כולם ישבו על יד אותו נהר!"

¹⁴ **ברוך שאמר:** צריך לדעת שעפ"י ההלכה הדבר אסור – אסור להרוג בעל חיים סתם ככה בלי תועלת; הנודע ביהודה כותב שזה מנהג גוים ואין לעשות זאת.



משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

לברר למי שייד כל כדור. כעבור 24 שעות מגיעה התשובה – גם מהפתולוגיה וגם מהבליסטיקה – ומי לבסוף נמצא שהרג את הצבי??? הרב! ☺

כששאלו את הפתולוג – "איך הגעת למסקנה שהכדור של הרב הרג אותו?", אמר להם: "תשמעו, זה הכדור היחיד שנכנס באוזן אחת ויצא מהאוזן השנייה! – רק אצל הרב זה יכול להיות!" ☺

באה פרשת במדבר ומלמדת אותנו – אל יאמר אדם "אין לי כוחות/אין לי זכויות/לא אצליח/אני סתום וכו'" – גדולי עולם הגיעו למה שהגיעו בזכות לימוד של עוד משנה ועוד משנה, עוד הלכה ועוד הלכה, עוד דף גמרא ועוד דף גמרא – ולבסוף זכו למה שזכו!

"לירות!!!" – בול פגיעה – הצבי על הגב עם הרגליים למעלה – מחכים כמה דק' שתצא נשמתו בטהרה, וכעת נשאלת השאלה – מה עושים עם 'הבחור' הזה? ☺; לאכול – אי אפשר, היות והוא מת שלא בשחיטה. האפשרות היחידה היא למכור אותו לגוי ב – 2000 דולר. אבל כעת יש בעיה נוספת – אחרי שימכרו אותו – מי ייקח את הכסף?

עשרה אמרו: "מה אכפת לנו מהכסף – תמכרו אותו ואת הכסף תשימו בקופת בית הכנסת"; חמישה אמרו: "מה פתאום לתת את הכסף לבית הכנסת?! – שכבנו פה כל היום, אנחנו רוצים את הכסף!" – לבסוף הוחלט לשלוח את הצבי לבדיקה פתולוגית – ולמה? כדי לדעת איזה כדור הרג אותו ☺

העמיסו את הצבי על הטנדר – הישר ל'אבו כביר' ☺ - במקביל, שלחו את הרובים לבדיקה של מכון בליסטי, כדי

יזכנו הקב"ה שלא תמוש התורה מפינו ומפי זרענו ומפי זרע זרענו עד עולם, ונזכה לחודש טוב ומבורך ולגאולה השלימה ב"ב אמן ואמן!!!